

RIKSDAGENS PROTOKOLL

1956

ANDRA KAMMAREN

Nr 1

10—18 januari

Debatter m. m.

Tisdagen den 10 januari

	Sid.
Ålderspresidentens hälsningstal	3
Anförande av talmannen efter talmansvalen	5

Torsdagen den 12 januari

Interpellationer av:

herr von Seth ang. höjningen av inträdesavgiften för telefonabonnemang	9
herr Kristensson i Osby ang. beskattningsreglerna rörande studiekostnader och periodiskt understöd m. m.	9
herr Håstad ang. förslag till ändrade bestämmelser angående beskattningen av studiekostnader och periodiskt understöd	11
herr Östlund ang. rätt att i beskattningshänseende åtnjuta avdrag för anläggande av skogsbilväg	12
herr Jansson i Kalix ang. isbrytarberedskapen	12

Tisdagen den 17 januari

Interpellationer av:

Herr Swedberg ang. en redogörelse för resultatet av undersökningarna rörande järnvägskatastrofen i Ställdalen	19
Fru Nilsson ang. åtgärder i syfte att förhindra rälsbusskatastrofer	20
Herr Andersson i Dunker ang. sekretessbestämmelserna rörande handläggningen inom lantbruksnämnderna av stödlåne- och kontantbidragsärendena m. m.	21
Fru Ewerlöf ang. viss ändring av bestämmelserna om utminuteri- ring av brännvin	22
Herr Cassel ang. redogörelse för planerna för övergång till enbart stålvagnar i snälltåg och snabbare persontåg	23

Onsdagen den 18 januari

	Sid.
Svar på fråga av herr Rylander ang. förenkling av den allmänna sjukförsäkringens organisation	30
Interpellationer av:	
herr Jansson i Kalix ang. byggande av en riksväg mellan Sädvaluspen inom Arjeplogs kommun och Graddis vid norska gränsen	35
herr Jansson i Kalix ang. ordnande av järnvägsförbindelser för industrierna i Törefors och Kalix	36
herr Jansson i Benestad ang. ändrad ortsgropering i skatte- och lönehänseende för Kronobergs län	37
fröken Höjer ang. lämpligheten av att representanter för läkarkåren deltaga i konferenser rörande atomenergiens fredliga användning	37

Samtliga avgjorda ärenden**Tisdagen den 17 januari**

Val av ledamöter i utskotten	14
» » statsrevisorer med suppleanter	17
» » ombud i Nordiska rådet	18
Kungl. Maj:ts berättelse till 1956 års riksdag om vad i rikets styrelse sig tilldragit	18

Onsdagen den 18 januari

Val av suppleanter i utskotten och i Nordiska rådet	26
---	----

I enlighet med § 49 regeringsformen och § 2 riksdagsordningen sammanträdde andra kammaren här i huvudstaden i den uti riksdagens hus för kammaren anordnade samlingslokalen.

Tisdagen den 10 januari

Kl. 11.00

§ 1

Sammanträdet öppnades av representanten för Värmlands län herr *Hal-lén* såsom den ledamot, vilken bevisat de flesta riksdagarna, med följande ord:

Ärade kammarledamöter! Jag tillåter mig hälsa eder välkomna till den nya riksdagens arbete.

Det låg säkerligen en dämpad ton över våra reflexioner inför det årskifte vi nyligen passerat. Ingen yverboren optimism hördes av och heller inte några högljudda yttringar av bekymmer. Däremot hade vi en påtaglig känsla av osäkerhet och ovisshet. Mörka moln glider oavbrutet fram. Är inflationsfaran övervunnen, eller kommer den att hota den materiella grunden för den standard vi uppnått? Att söka bemästra den frågan — så långt det nu beror på våra egna åtgöranden — blir den angelägnaste uppgiften för denna riksdag.

Men många andra moln stiger upp. Angreppen mot de demokratiska principerna fortsätter. Det kalla kriget rasar med oförminskad kraft, även om man på en del håll förnekar dess existens. Tyvärr underlättas angreppen mot demokratiens princip genom att mångstädes de politiska partifejderna urartar till självändamål och förlamar regeringsmakten. Tendenser till ett partibundet tänkande skymtar väl ibland även hos oss, men i vårt svala, nordiska kynne ligger en borgen för större måttfullhet och sans än på många andra håll. Den sista riksdagen i en period

brukar emellertid vara påfrestande för det sakliga bedömandet. Många anrättningar i de politiska köken är väl att förvänta. Låt oss hoppas, att därvid icke måtte sprida sig något stekos av det s. k. valfläsket!

Det sägs, att Västerlandets ungdom lider av en påtaglig idealnöd och saknar gångna tiders sjungande kamplust, som ungdom på annat håll kan visa. Det är ett allvarligt problem, som icke bemästras av politiska församlingar, utan beror på den livsstil som uppfostran ger. Ibland får vi det rådet att genom en personlig radikal livsförvandling skapa en ny värld. Rådet kommer från personer i en rörelse, som gett strålande prov på stor idealism och offervilja. De bör ingalunda misstänkliggöras. Men vi måste i alla fall göra en viss reservation, och det är att vi väl själva även här i riksdagen ej är främmande för det gamla ordet, att människan lever icke av bröd allenast. Allt hänger på personligheten, och vi måste själva i vår livsföring, förkunnelse, fostran och annat söka tillämpa dessa principer. Men vi avböjer all förenkling. Man får inte betrakta Västerlandets andliga odling som obefintlig och oss själva som missionsobjekt. Morgondagens framgångar har vuxit ur gårdagens nederlag och tvärtom. Allt hänger samman. Man får som sagt inte förenkla problemen. Man kan inte bara dekretera, att just så måste en sann kristen, en sann idealist, en sann demokrat handla i det politiska. Det moderna samhället skapar oavslutligen nya komplicerade problem, som

inte löses bara med en hurtfrisk idealism utan kräver ett sakligt inträngande, som kan vara förenat med utomordentliga svårigheter och som i ett demokratiskt samhälle också kräver hänsynstagande till många faktorer. Därför kallas ju ock politiken för det möjligas konst. De som fyller sina dagar med dylikt arbete får sällan uppleva, att människorna lovprisar deras verk. Men, kamrater, vi får väl trösta oss med att den enkla vardagsmödan, hur ofullkomliga dess resultat än kan te sig från de absoluta idealens toppar, ändock tjänar våra medmänniskor. Ty orättvisor kan avlägsnas eller mildras, osäkerhet kan ersättas av trygghet, och många av levnadens mödor kan lättas. Det är ting, som inte glorifieras, men de står i livets tjänst. Jag är säker om att dylikt vardagsarbete är den målsättning, varom skilda meningsgrupper i vår riksdag är eniga, och att vi i den andan kan med gott samvete gripa oss an med de uppgifter som väntar.

§ 2

Herr ordföranden tillkännagav, att han anmodat undertecknade att föra protokollet till dess sekreterare hunnit utses ävensom att kanslipersonal blivit till erforderligt antal av honom för tillfället antagen; och blevo på framställd proposition dessa åtgärder av kammaren godkända.

§ 3

Upplästes följande till kammaren inkomna protokoll angående den i § 32 riksdagsordningen föreskrivna fullmaktsgranskningen:

Protokoll, hållet inför statsrådet och chefen för justitiedepartementet den 4 januari 1956.

I anledning av stadgandet i § 32 riksdagsordningen hade statsrådet och chefen för justitiedepartementet anmodat tre bland de av riksdagen valde fullmäktige i riksbanken och tre bland fullmäktige i riksgäldskontoret att när-

vara vid den granskning av riksdagsmannafullmakter som skulle inför departementschefen företagas innan årets riksdag sammanträdde; och infunno sig nu av fullmäktige i riksbanken herrar Hall, O. Andersson och Kollberg samt av fullmäktige i riksgäldskontoret herrar Kling, Strand och G. Andersson.

Till justitiedepartementet hade insänts fullmakt för bankdirektören C. G. Regnéll, Lund, som vid ny röstsamanräkning blivit utsedd såsom ledamot av riksdagens andra kammare i stället för avgången ledamot av samma kammare.

Vid granskning av fullmakten framställdes icke någon anmärkning mot densamma.

Protokoll över granskningen jämte den granskade fullmakten skulle överlämnas till andra kammaren.

I ämbetet:

Oskar Adelsohn

Protokoll, hållet inför statsrådet och chefen för justitiedepartementet den 10 januari 1956.

Till justitiedepartementet hade den 7 januari 1956 från länsstyrelsen i Stockholms län inkommit fullmakt för lantbrukaren friherre Lennart Stiernstedt i Knivsta, vilken vid ny röstsamanräkning blivit utsedd såsom ledamot av riksdagens andra kammare i stället för avgången ledamot av samma kammare.

Vid granskning av fullmakten, som företogs inför chefen för justitiedepartementet samt vidare av vederbörande fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret, framställdes mot fullmakten icke någon anmärkning.

Protokoll över vad sålunda förekommit skulle jämte den granskade fullmakten överlämnas till andra kammaren.

I ämbetet:

Oskar Adelsohn

Vid dessa protokoll voro fogade de däri avsedda fullmakterna för lantbru-

karen Lennart Stiernstedt, Knivsta, och bankdirektören, fil. dr C. G. Regnéll, Lund, att inträda såsom ledamöter av kammaren för tiden till den 1 januari år 1957 efter respektive herrar Birke och Hagberg i Malmö.

§ 4

Företogs upprop av kammarens ledamöter.

Vid uppropet befunnos herr Hamrin, fru Torbrink samt herrar Ericsson i Näs, Johanson i Västervik, Bergström, Johansson i Torp, Gezelius, Stenberg, Östlund, Gavelin, Jansson i Kalix, Löfroth och Larsson i Hedenäset frånvarande.

Herrar Ericsson i Näs, Bergström och Gezelius hade till kammaren inkommit med läkarintyg, vilka nu föredrogos.

Efter uppropet anmälde sig herr Hamrin, fru Torbrink samt herrar Johanson i Västervik, Johansson i Torp, Stenberg, Östlund, Gavelin, Jansson i Kalix, Löfroth och Larsson i Hedenäset.

§ 5

Anställdes val av talman; och befunns efter valets utgång hava till talman blivit utsedd herr Nilsson i Kristinehamn med samtliga avgivna eller 206 röster.

§ 6

Vid nu företaget val av förste vice talman utsågs därtill herr Skoglund i Doverstorp med samtliga vid detta val avgivna 188 röster.

§ 7

Företogs val av andre vice talman; och blev därtill utsedd herr Olsson i Mora med samtliga godkända eller 147 röster.

§ 8

Herr TALMANNEN yttrade:

Ärade kammarledamöter! Jag ber att få framföra mitt eget och vice talmän-

nens tack för det förnyade förtroende, som visats oss genom de nu förrättade valen.

§ 9

Upplästes ånyo och lades till handlingarna de under § 4 härövan omnämnda läkarintygen, vilka voro av följande lydelse:

På begäran intygas härmed att föregivne riksdagsmannen Gunnar Ericsson f. 1906 på grund av akuta magbesvär ej kan deltaga i riksdagens arbete under *minst* 2 dagar fr. o. m. 10/1 1956.

Stockholm den 10/1 1956.

Hans Dunér
med. dr

Härmed intygas att riksdagsman Karl Bergström, Hälsingborg, på grund av lunginflammation ej kan inställa sig till riksdagens öppnande.

Hälsingborg den 5/1 1956.

Hans Stemqvist
Epidemisjukhusläkare

Riksdagsman Birger Gezelius, Falun, har i dag insjuknat med en blodpropp i höger ben och är för den skull arbetsoförmögen under tiden 8/1—15/1 1956, vilket härmed intygas.

Falun 8/1 1956.

Stig Forssling

Ledighet från riksdagsgöromålen från och med innevarande dag beviljades herrar Ericsson i Näs och Bergström tills vidare samt herr Gezelius till och med den 15 i denna månad.

§ 10

Föredrogos ånyo de under § 3 härövan omnämnda protokollen, varefter kammaren beslöt att, med godkännande av de däri avsedda fullmakterna, lägga protokollen till handlingarna.

§ 11

På hemställan av herr talmannen beslöt kammaren att genast företaga val av sekreterare, varefter det sålunda be-

slutade valet företogs; och befanns efter valsedlarnas öppnande och uppräknings valet hava så utfallit, att till sekreterare utsetts statskommissarien Gunnar Britth med samtliga avgivna eller 167 röster.

Sedan sekreteraren på kallelse infunnit sig meddelade herr talmannen honom underrättelse om valets utgång och hälsade honom välkommen.

Protokollföringen övertogs herefter av sekreteraren.

Ernst V. Staxäng

Frans Severin

§ 12

Tillkännagavs, att Kungl. Maj:t låtit genom offentligt anslag bjuda och kalla riksdagens samtliga ledamöter att onsdagen den 11 innevarande månad kl. 11 infinna sig i slottskapellet samt, efter förrättad gudstjänst, enligt § 34 riksdagsordningen begiva sig till rikssalen

för att där inhämta vad Kungl. Maj:t hade att meddela riksdagen.

§ 13

Herr talmannen meddelade, att till kammarens förfogande överlämnats ett antal inträdesbiljetter till rikssalen vid riksdagens öppnande, och hemställde, att fördelning av dessa biljetter finge ske genom kammarens kansli med iakttagande, att de för ledamöterna från var och en av rikets valkretsar avsedda biljetterna utlämnades till valkretsens äldste närvarande representant, som sedermera finge ombesörja den vidare utdelningen.

Detta förslag blev av kammaren bifallet.

Kammarens ledamöter åtskildes här efter kl. 12.05.

In fidem
Gunnar Britth

Onsdagen den 11 januari

Kl. 10.30

§ 1

På förslag av herr talmannen, som förklarade sig hava om tiden för valet samrätt med första kammarens talman, beslöt kammaren att vid plenum torsdagen den 12 innevarande januari företaga val av fyra ledamöter i talmanskongressen, två kanslideputerade, sex ledamöter att jämte talmannen och vice talmannen tillsätta befattningshavare hos kammaren samt fyra ledamöter att handhåva vården om kammarens ekonomiska angelägenheter.

§ 2

På förslag av herr talmannen, som förklarade sig hava om tiden för valet samrätt med första kammarens talman,

beslöt kammaren att vid plenum tisdagen den 17 i denna månad företaga val av ledamöter respektive ombud och påföljande dag val av suppleanter i de ständiga utskotten och i Nordiska rådet samt vid förstnämnda sammanträde jämväl av revisorer och revisorssuppleanter för granskning av statsverkets, riksbankens och riksgäldskontorets tillstånd, styrelse och förvaltning.

§ 3

Herr talmannen och kammarens ledamöter avgingo kl. 10.45 till slottskapellet, varefter riksdagspredikan hölls av biskopen i Stockholms stift teologie doktorn Helge Ljungberg. Efter slutad gudstjänst begav sig kammaren till rikssalen. Hans Maj:t Konungen öpp-

nade där riksdagen med ett tal. Sedan första kammarens talman härefter framfört första kammarens undersåttliga vördnad, framträdde ANDRA KAMMARENS TALMAN och yttrade:

Eders majestät!

När 1956 års riksdag öppnas har tio fulla år förflutit sedan det stora krigets slut.

Vi har anledning känna stor tillfredsställelse med den utveckling vi i vårt land varit med om under dessa år. Ett betydelsefullt reformarbete har kunnat pågå inom samhällsverksamhetens alla områden. Den väldiga ökningen av våra produktionsresurser tillsammans med målmedvetna strävanden till utjämning av inkomstfördelningen har lett till den ganska goda och trygga försörjning det svenska folket har i dag.

Teknik och vetenskaplig forskning ställer i utsikt fortsatt stegring av våra materiella resurser. Dock icke utan ansträngningar från vår egen sida. Förutsättningen är betydande och välplanerade investeringar i bland annat forskning och rationalisering. Framför allt gäller det att sörja för en sådan utbildning av de nya släktleden, som det allmer mekaniserade livet kräver.

Men det gäller också att se till att inte bågen spännes för hårt. Erfarenheten säger oss att samhället har att påtaga sig det största ansvaret för att vi icke överanstränger oss. Med tillfredsställelse noteras att det enskilda sparandet ökats under det gångna året. Meddelan-

det om att täckning eftersträvas även för statens kapitalutgifter inom ramen för statens inkomster är likaledes ägnat att väcka tillförsikt.

Det gångna året gav oss anledning tro på förbättring av relationerna folken emellan och att härigenom en nedpressning skulle kunna ske av de försvarsbördor, som vi såväl som andra folk ha att bära. Detta skulle i hög grad ha underlättat strävandena att säkerställa balans i samhällsekonomin. Även om dessa förhoppningar för dagen grusats, har vi ingen anledning överge tron på en sådan möjlighet i en snar framtid.

I Finlands inträde i Nordiska rådet ser vi i vårt land ett stort glädjeämne. Härigenom främjas det fredliga samarbetet i vår del av världen. Kanske kan exemplet från Norden också stödja samförståndssträvandena i vidare mening.

Jag frambär till Eders majestät andra kammarens undersåttliga vördnad.

Talmännen fingo härefter vardera mottaga ett exemplar av dels Kungl. Maj:ts proposition, nr 1, angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1956/57 dels ock Kungl. Maj:ts berättelse till 1956 års riksdag om vad i rikets styrelse sig tilldragit, varefter ceremonien på rikssalen avslutades; och åtskildes kammaren vid utgåendet från rikssalen, enligt beslut fattat före avgången från dess samlingsrum.

In fidem
Gunnar Britth

Torsdagen den 12 januari

Kl. 11.00

§ 1

Herr talmannen meddelade, att herr Ericsson i Näs, som vid kammarens sammanträde den 10 innevarande januari med läkarintyg styrkt sig tills vidare vara hindrad deltaga i riksdagsgöromålen, denna dag intagit sin plats i kammaren.

§ 2

Företogs val av fyra ledamöter i talmanskonferensen, och blevo därtill utsedda

- herr Hjalmarson,
 » Ohlin,
 » Pettersson i Dahl och
 » Skoglund i Umeå,

envar med 110 röster.

§ 3

Anställdes val av två kanslideputerade. Därvid lämnades på begäran ordet till

Herr HÅSTAD (h), som anförde:

Herr talman! För vart och ett av de val, som skola företagas vid detta plenum, ber jag att få avlämna en gemensam lista, vilken godkänts av de av kammaren valda ledamöterna i talmanskonferensen. Varje lista upptar namn å så många personer, som det ifrågavarande valet avser.

Den av herr Håstad beträffande detta val avlämnade listan upptog under partibeteckningen »Gemensam lista» följande namn:

- Sjölin
 Andersson i Mölndal.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd; och förklarades her-

rar Sjölin och Andersson i Mölndal utsedda till kanslideputerade.

§ 4

Företogs val av sex ledamöter att jämte herr talmannen och vice talmannen tillsätta befattningshavare hos kammaren.

Herr Håstad avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

- Jacobsson i Tobo
 Severin i Stockholm
 Nilsson i Göingegården
 Hall
 Johansson i Mysinge
 Nilsson i Göteborg

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd; och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å densamma, utsedda till kanslitillsättare.

§ 5

Anställdes val av fyra ledamöter att handhava vården om kammarens ekonomiska angelägenheter.

Herr Håstad avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

- Nihlfors
 Netzen
 von Seth
 Andersson i Dunker.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd; och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å densamma, utsedda att handhava vården om kammarens ekonomiska angelägenheter.

Interpellation ang. höjningen av inträdesavgiften för telefonabonnemang — Interpellation ang. beskattningsreglerna rörande studiekostnader och periodiskt understöd, m. m.

§ 6

Justerades protokollsutdrag angående de under §§ 2—5 här ovan omfördä valen.

§ 7

Interpellation ang. höjningen av inträdesavgiften för telefonabonnemang

Herr talmannen lämnade på begäran ordet till

Herr von SETH (h), som yttrade:

Herr talman! Inträdesavgiften för telefonabonnemang höjdes den 17 december 1955 från 200 kronor till 300 kronor. Initiativet till denna höjning kommer från regeringen. Höjningen gäller dock icke anmälningar som vid den angivna tidpunkten redan kommit in till televerket. Avgiften uppgick år 1939 till 20 kronor och år 1947 till 200 kronor för att nu vara uppe i 300 kronor. Ökningen är 1 500 procent.

Höjningen motiverades år 1947 med nödvändigheten av att begränsa tillströmningen av nya abonnenter. Den sista höjningen har officiellt motiverats bl. a. med att inträdesavgiften borde motsvara 1947 års reella avgiftsnivå. Det har emellertid klart utsagts att avsikten med höjningen är densamma som för motsvarande åtgärd 1947, nämligen begränsning av efterfrågan på telefoner. Anledningen är alltså icke någon stegring av omkostnaderna.

Den omtalade åtgärden har utsatts för livlig kritik från olika håll i pressen. Av uttalanden inom telestyrelsen framgår, att man även därstädes betraktar det nya beslutet med betänksamhet. Från detta håll framhålles, att det är de otillräckliga investeringsanslagen som frampressat höjningen. Denna åtgärd drabbar alla personer som är i verkligt behov av den service som telefonen medför. I synnerhet verkar åtgärden försvarande för ensamma gamla och

sjuka, alldeles särskilt för de på landsbygden, med dess stora avstånd, boende. För dessa innebär innehav av telefon stor lättnad och trygghet.

På grund av det ovan anförda anhåller jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet få rikta följande frågor:

1. Anser herr statsrådet att den höjning av inträdesavgiften till 300 kronor, som nyligen genomförts, står i överensstämmelse med den prispolitik som staten i andra sammanhang stöder?

2. Vill herr statsrådet medverka till att avgiften sänkes till förutvarande nivå?

Denna anhållan bordlades.

§ 8

Interpellation ang. beskattningsreglerna rörande studiekostnader och periodiskt understöd, m. m.

Ordet lämnades på begäran till

Herr KRISTENSSON i Osby (fp), som yttrade:

Herr talman! Riksdagen har i fråga om flera betydelsefulla skattefrågor, vilka under senare år aktualiserats motionsvägen, uttalat att gällande regler inte är tillfredsställande. I skrivelser till Kungl. Maj:t eller med godkännande av uttalanden från bevillningsutskottet har riksdagen begärt eller förordat översyn av dessa regler samt förslag om en mera tillfredsställande ordning. Samtliga de av mig här åsyftade frågorna har av Kungl. Maj:t hänskjutits till 1950 års skattelagssakkunniga. Då emellertid så många och till sin natur skiftande frågor ålagts denna utredning, har på grund därav mera omedelbara åtgärder fördröjts. Som exempel på sådana frågor kan särskilt nämnas avdragsrätten för periodiskt understöd till

Interpellation ang. beskattningsreglerna rörande studiekostnader och periodiskt understöd, m. m.

studerande ungdom liksom beskattningsreglerna rörande studiekostnader, det s. k. förvärvsavrdraget för förvärvsarbetande gift kvinna, rätt till förlustutjämning, avdragsrätt för medlemsavgifter till branschorganisationer, fackföreningar och därmed jämförliga ekonomiska intresseorganisationer samt rätt att utnyttja allmänna avdrag och ortsavdrag i annan kommun än hemortskommunen vid den kommunala beskattningen.

1950 års skattelagssakkunniga tillsattes den 17 mars 1950 för att företaga en teknisk revision av såväl kommunalskattelagen som förordningen om statlig inkomstskatt. Syftet var att åstadkomma förenklingar och en anpassning av beskattningsreglerna till det nya upp bördssystemet. De sakkunniga skulle också i tekniskt avseende överse reglerna för den kommunala fastighetsbeskattningen. Den 15 maj 1952 utökades de sakkunnigas uppdrag med att verkställa översyn av taxeringsförordningen i syfte att åstadkomma en effektivare taxering. I direktiven i samband med de sakkunnigas tillsättande uttalades att också andra, tidigare väckta frågor om ändringar i beskattningen kunde överlämnas till de sakkunniga för fortsatt utredning och att det torde då ankomma på chefen för finansdepartementet att träffa avgörande härutinnan. Ett uttalande av samma innebörd gjordes även i 1952 års tilläggsdirektiv.

Som framgår av ovanstående har 1950 års skattelagssakkunniga väsentligen haft till uppdrag att företaga en teknisk revision av skattereglerna. Dess uppdrag siktade med andra ord mindre till materiella ändringar i skattereglerna. De sakkunniga har också under de snart sex år som gått sedan deras tillsättande framlagt flera betydelsefulla förslag syftande till en teknisk revision av skattereglerna. Dessa förslag har också senare efter viss överarbetning framlagts inför riksdagen och således lagts till

grund för ny skattelagstiftning i berörda hänseenden.

Enligt det förut refererade uttalandet i direktiven har emellertid ett stort antal frågor hänskjutits till de sakkunniga utöver de i direktiven ursprungligen uttryckligen angivna. Detta har lett till att de sakkunniga för närvarande har ett femtiotal skattefrågor av olika slag att utreda. Frågorna är av skiftande natur. Om det stora flertalet av dem gäller att de väl ansluter sig till kommitténs egentliga uppgifter att verkställa en huvudsakligen skatteteknisk översyn. Andra frågor ligger enligt min mening till väsentlig del utanför denna ram. Till dessa senare hör bl. a. de förut av mig angivna.

Med hänsyn till de sakkunnigas ännu återstående icke obetydliga arbetsuppgifter och till angelägenheten av att en snar lösning kan åstadkommas i fråga om nyssnämnda spörsmål kan det ifrågasättas om det inte vore lämpligare att antingen dessa utbröts ur de sakkunnigas uppdrag och gjordes till föremål för utredning i annan ordning eller att 1950 års skattelagssakkunniga förstärktes, såsom exempelvis skedde i fråga om utredningen av skatteskalorna vid den statliga inkomstskatten. Nya regler rörande de flesta av de av mig här angivna frågorna borde enligt min mening utarbetas med sådan skyndsamhet att beslut kunde fattas vid innevarande eller nästa års riksdag.

Med hänvisning till vad ovan anförts får jag anhålla om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för finansdepartementet få framställa följande fråga:

Vill herr statsrådet ta initiativet till att påskynda lösningen av frågorna om beskattningsreglerna rörande studiekostnader och periodiskt understöd, förvärvsavrdraget, rätt till förlustutjämning, avdragsrätt för medlemsavgifter till branschorganisationer, fackföreningar och därmed jämförliga ekono-

Interpellation ang. förslag till ändrade bestämmelser angående beskattningen av studiekostnader och periodiskt understöd

miska intresseorganisationer samt rätt att utnyttja allmänna avdrag och ortsavdrag i annan kommun än hemortskommunen vid den kommunala beskattningen antingen genom att de göres till föremål för särskilda och skyndsamma utredningar eller att 1950 års skattelagssakkunniga, dit frågorna har hänvisats av Kungl. Maj:t, förstärkes, så att mera tillfredsställande regler snart kan beslutas, helst vid innevarande eller nästa års riksdag?

Denna anhållan bordlades.

§ 9**Interpellation ang. förslag till ändrade bestämmelser angående beskattningen av studiekostnader och periodiskt understöd**

Herr HÅSTAD (h) erhöll på begäran ordet och yttrade:

Herr talman! Frågan om ändrade bestämmelser angående beskattning av studiekostnader och periodiska understöd har vid flera tillfällen varit föremål för riksdagens uppmärksamhet. I två betänkanden 1950 och 1951 har 1944 års allmänna skattekommitté framlagt förslag om ändrade regler i förevarande avseende, men förslagen har icke underställts riksdagen. Upprepade motionsvis framförda yrkanden ledde 1952 till att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställde om proposition »om möjligt till 1953 års riksdag». I sitt av riksdagen godkända betänkande framhöll bevillningsutskottet att det var angeläget att riksdagen fick tillfälle att pröva dessa frågor.

I anledning av riksdagens skrivelse överlämnade Kungl. Maj:t frågan till 1950 års skattelagssakkunniga för översyn. De sakkunniga har emellertid under årens lopp ålagts andra arbetsuppgifter, vilka bedömts som mera brådsakande. Då inget förslag förelades 1953 års riksdag, yrkades i motioner att 1950 års skattelagssakkunniga skulle erhålla

sådana direktiv att dessa frågor snarast möjligt upptoges till behandling. Riksdagen avslog motionerna under hänvisning till beslut av föregående års riksdag, men bevillningsutskottet underströk återigen i sitt av riksdagen godkända betänkande önskvärdheten av att förslag till lösning av dessa frågor så snart som möjligt förelades riksdagen.

I maj 1954 avgav TCO och Sveriges förenade studentkårer en gemensam skrivelse till 1950 års skattelagssakkunniga, i vilken underströks att det vore synnerligen angeläget att dessa frågor snarast upptoges till slutlig prövning. Organisationerna konstaterade med djupt beklagande den tidsutdräkt som en ytterligare utredning vållade.

Då varken 1954 eller 1955 års riksdag erhöll något förslag från Kungl. Maj:t framfördes i flera motioner ånyo liknande yrkanden som tidigare. Sistnämnda år underströk bevillningsutskottet att en omprövning av gällande bestämmelser vore synnerligen önskvärd, särskilt i vad avsåg periodiska understöd. Utskottet ifrågasatte om icke en lösning av problemen lättare kunde åvägbringas därest reformförslagen behandlades etappvis. Utskottet föreslog riksdagen att i förnyad skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om förslag. Enligt utskottet var det önskvärt att förslag kunde framläggas vid 1956 års riksdag. Utskottets betänkande godkändes av riksdagen.

Under återopande av vad jag här anfört hemställer jag om kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för finansdepartementet få ställa följande frågor:

1) Har herr statsrådet för avsikt att förelägga innevarande års riksdag förslag till ändrade bestämmelser angående beskattningen av studiekostnader och periodiska understöd?

2) Om så icke är fallet vill herr statsrådet vidtaga sådana åtgärder att dessa frågor erhåller förtursrätt inom 1950

Interpellation ang. rätt att i beskattningshänseende åtnjuta avdrag för anläggande av skogsbilväg — Interpellation ang. isbrytarberedskapen

års skattelagssakkunniga eller att de eljest hänskjutes till särskild utredning så att förslag kan underställas riksdagen senast 1957?

Denna anhållan bordlades.

§ 10

Interpellation ang. rätt att i beskattningshänseende åtnjuta avdrag för anläggande av skogsbilväg

Herr talmannen lämnade på begäran ordet till

Herr ÖSTLUND (h), som anförde:

Herr talman! I ett av 1936 års skogsutredning år 1943 framlagt betänkande underströks behovet och betydelsen av en utbyggnad av landets skogsvägar. Utredningen uppskattade behovet av statsbidrag för detta ändamål till 4,5 milj. kronor per år under en 10-årsperiod. Trots därefter inträffad penningvärdeförsämring har anslagen icke uppgått ens till de belopp utredningen förordade. Följden har blivit en påtaglig eftersläpning i fråga om byggande av nya skogsvägar.

Att anläggandet av nya skogsbilvägar alltjämt är en angelägen uppgift torde vara uppenbart. För att stimulera till nybyggnader föreslogs i vid 1952 års riksdag väckta motioner att avdragsrätt i någon form skulle medges för skogsägare, vilka haft kostnader för sådana anläggningar. Det anfördes att för skogsägare byggandet av skogsvägar hade ungefär samma betydelse som anskaffandet av en maskin har för en rörelseidkare. Den senare ägde rätt att göra avdrag för maskinen i form av årliga avskrivningar, och samma rätt borde tillkomma skogsägaren. Införandet av en ny avdragsrätt vore i och för sig ägnat att medföra en minskning av nettointäkten från respektive förvärvskällor. Men många skogsområden som för närvarande icke kunde till fullo utnyttjas på grund av svårigheterna med

framforslingen av virket skulle i framtiden bli inkomstbringande, och man torde kunna räkna med att inkomstökningen på lång sikt komme att överväga vad som bortföle genom en avdragsrätt.

I sitt betänkande över motionen 1952 framhöll bevillningsutskottet, att starka skäl talade för införandet av rätt till successiv avskrivning i beskattningshänseende av kostnader för vissa jordbrukets anläggningar. Utskottet förutsatte att 1950 års skattelagssakkunniga vid sin fortsatta genomgång av kommunalskattelagen komme att pröva även frågan om avdrag för kostnader för anläggning av skogsbilvägar. Under sådana omständigheter fann utskottet icke skäl föreligga att förordna skrivelse till Kungl. Maj:t i ämnet.

Under återopande av vad jag här anförd anhåller jag om kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för finansdepartementet få framställa följande frågor:

1. Kommer förslag angående avdragsrätt för anläggande av skogsbilväg att föreläggas innevarande års riksdag?

2. Om så icke är fallet är herr statsrådet i tillfälle upplysa kammaren hur långt utredningen av dessa frågor inom 1950 års skattelagssakkunniga fortskridit?

Denna anhållan bordlades.

§ 11

Interpellation ang. isbrytarberedskapen
Ordet lämnades på begäran till

Herr JANSSON i Kalix (s), som yttrade:

Herr talman! Under hösten 1955 drabbades de norrländska hamnarna hårt av den köldvåg, som svepte fram över Bottenhavet under senare hälften av november och hela december. Särskilt besvärligt hade man det i de nordligaste industrihamnarna, där såväl sågade trävaror som papper och pap-

Interpellation ang. isbrytarberedskapen

§ 12

persmassa, vilka sålts för skeppning under hösten, nu måste befraktas på järnväg med avsevärda omkostnadsstegringar inte minst beroende på de omlastningar, som den nuvarande järnvägsbefraktningen och bristen på järnvägsagnar för med sig.

Men även om man bortser från de ökade kostnader industrien får bära i en situation som den vi hade i höstas vid våra industrihamnar i norr, så kan vi inte bortse från det mycket allvarliga i att rederier, köpare och andra befraktare icke vågar skicka upp tonnage till våra industrihamnar, sedan man nu erfarit hur lätt ansvariga myndigheter tar på frågan om iskydd för det tonnage, som tar risken av att hämta industriprodukter och råvara på senhösten längst upp i norr.

Den norrländska industrien är i många avseenden handikappad av den mellan- och sydsvenska industrien i motsvarande bransch. Genom en långt driven modernisering och rationalisering har man sökt eliminera detta handikapp. Det svåraste motståndet man haft att övervinna är utan tvivel seglotionstidens längd. Den kortare seglotionstiden har ytterligare markerats av den brist på isbrytarhjälp, som alltid förelegat men som kulminerat i årets svåra issituation.

Med hänvisning till vad jag nu anfört ber jag om andra kammarens tillstånd att till handelsministern få framställa följande frågor:

1) Anser herr statsrådet att isbrytarberedskapen i höst har varit vad den borde ha varit?

2) Om inte så var fallet, var låg felet och hur skall en upprepning för framtiden undvikas?

3) Är herr statsrådet beredd att i en nära framtid förelägga riksdagen förslag om byggandet av isbrytarfartyg för de nordligaste handels- och industrihamnarna med en sydligaste stationsort exempelvis i Sundsvall?

Denna anhållan bordlades.

Till bordläggning anmäldes Kungl. Maj:ts den 11 innevarande januari på rikssalen avlämnade

dels proposition, nr 1, angående statsverkets tillstånd och behov,

dels ock berättelse till 1956 års riksdag om vad i rikets styrelse sig tilldragit.

Vidare anmäldes till bordläggning: riksdagens revisorers berättelser över den år 1955 av dem verkställda granskningen angående riksgäldskontoret och riksbanken;

justitieombudsmannens ämbetsberättelse; samt

militieombudsmannens ämbetsberättelse.

§ 13

Anmäldes, att följande Kungl. Maj:ts propositioner och skrivelse tillställts kammaren, nämligen

nr 2, angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1955/56,

nr 5, angående tullfri införsel av en utav Scandinavian Airlines System, Stockholm, anskaffad flygträningsapparat m. m.,

nr 9, om förordnande av en statsrådsledamot att utöva den befattning med riksdagsärenden, som jämlikt § 46 riksdagsordningen tillkommer en ledamot av statsrådet, och

nr 10, med förslag till lag om fortsatt giltighet av hembiträdeslagen den 30 juni 1944 (nr 461).

Nämnda propositioner och skrivelse bordlades.

§ 14

Anmäldes följande till herr talmanen under sammanträdet avlämnade motioner:

nr 1, av herr *Kristensson* i Osby, angående dels en sänkning av installationsavgiften vid telefonabonnemang dels ock ökat investeringsanslag till nya

abonnentanläggningar m. m. vid televerket,

nr 2, av herrar *Holmberg* och *Senander*, om uppförande vid Norrbottens järnverk av ett valsverk för grovplåt,

nr 3, av herr *Hagberg m. fl.*, angående åtgärder för en skyndsam räntesänkning,

nr 4, av herr *Hagberg m. fl.*, angående en sänkning av hyrorna samt minskning av egnahemsägarnas omkostnader,

nr 5, av herr *Jansson* i Kalix *m. fl.*, om ökat anslag till bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp,

nr 6, av herr *Persson* i Appuna och fru *Torbrink*, angående viss ändring av förordningen om kostnadsfria eller prisnedsatta läkemedel,

nr 7, av fru *Eriksson* i Stockholm *m. fl.*, om höjning av de allmänna barnbidragen, och

nr 8, av herr *Gustafsson* i Stockholm *m. fl.*, angående en översyn av lagstiftningen om allmän sjukförsäkring.

Dessa motioner bordlades.

§ 15

På förslag av herr talmannen beslöt kammaren, att Kungl. Maj:ts proposition nr 1, angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1956/57, samt proposition nr 2, angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1955/56, skulle uppföras sist å föredragningslistan för kammarens nästkommande sammanträde.

Kammarens ledamöter åtskildes här efter kl. 11.20.

In fidem
Gunnar Britth

Tisdagen den 17 januari

Kl. 11.00

§ 1

Justerades protokollen för den 10 och den 11 innevarande januari.

§ 2

I enlighet med kammarens därom den 11 innevarande januari fattade beslut skulle nu val förrättas av dels ledamöter i de ständiga utskotten dels sex revisorer för granskning av statsverkets, riksbankens och riksgäldskontorets tillstånd, styrelse och förvaltning jämte sex suppleanter för dessa revisorer, dels ock ombud i Nordiska rådet; och lämnades, då nu först val av ledamöter i utrikesutskottet skulle anställas, ordet på begäran till

Herr FÖRSTE VICE TALMANNEN, som anförde:

Herr talman! Vid vart och ett av de val som skola företagas vid detta plenum ber jag att få avlämna en gemensam lista, vilken godkänts av de av kammaren valda ledamöterna i talmanskonferensen. Listan upptar namn å så många personer, som det ifrågavarande valet avser.

Den av herr förste vice talmannen för val av ledamöter i utrikesutskottet avlämnade listan upptog under partibeteckningen »Gemensam lista» följande namn:

Ward
Ohlin

Fast
Olsson i Gävle
Hjalmarson
Svensson i Ljungskile
Hall
Pettersson i Dahl.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till ledamöter i utrikesutskottet.

Riksdagens kanslideputerade skulle genom utdrag av protokollet underrättas om detta val samt anmodas låta uppsätta och till kamrarna ingiva förslag till skrivelse till Konungen med anmälan om samma val.

§ 3

Anställdes val av ledamöter i konstitutionsutskottet.

Herr förste vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Hallén
von Friesen
Fast
Norén i Nyadal
Håstad
Swedberg
Spångberg
Pettersson i Norregård
Jonsson i Haverö
Svensson i Ljungskile.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till ledamöter i konstitutionsutskottet.

§ 4

Anställdes val av ledamöter i statsutskottet.

Herr förste vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Ward
Malmberg i Skövde
Bergström
Andersson i Malmö
Skoglund i Doverstorp
Ståhl
Åkerström
Rubbestad
Hoppe
Elmén, fröken
Pettersson i Degerfors
Andersson i Mölndal
Staxäng
Widén
Johansson i Mysinge.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till ledamöter i statsutskottet.

§ 5

Anställdes val av ledamöter i bevillningsutskottet.

Herr förste vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Olsson i Gävle
Kristensson i Osby
Orgård
Sundström
Nilsson i Svalöv
Sjölin
Brandt
Vigelsbo
Allard
Kollberg.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till ledamöter i bevillningsutskottet.

§ 6

Anställdes val av ledamöter i bankoutskottet.

Herr förste vice talmannen avlämnade

de en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Severin i Stockholm
Schmidt
Nilsson i Landskrona
Sköldin
Nordqvist i Karlskoga
Gustafson i Göteborg
Gavelin
Persson i Norrby.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till ledamöter i bankoutskottet.

§ 7

Anställdes val av ledamöter i första lagutskottet.

Herr förste vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Lindberg
Rylander
Landgren
Öberg, fröken
Gezelius
Gustafsson i Borås
Skoglund i Umeå
Onsjö.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till ledamöter i första lagutskottet.

§ 8

Anställdes val av ledamöter i andra lagutskottet.

Herr förste vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Johansson i Norrköping, fru
Jacobsson i Tobo
Nilsson i Göteborg
Västberg, fru
Hagård
Sandström, fru
Lundberg
Carlsson i Bakeröd.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till ledamöter i andra lagutskottet.

§ 9

Anställdes val av ledamöter i tredje lagutskottet.

Herr förste vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Andersson i Löbbo
Åhman
Johansson i Torp
Levin
von Seth
Nyberg
Eriksson i Sandby
Andersson i Dunker.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till ledamöter i tredje lagutskottet.

§ 10

Anställdes val av ledamöter i jordbruksutskottet.

Herr förste vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Gustafson i Dädesjö
Johnsson i Kastanjgården
Jacobson i Vilhelmina
Andersson i Hyssna

Haeggbloom
 Antby
 Jonsson i Strömsund
 Pettersson i Dahl
 Sköld
 Ahlsten.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till ledamöter i jordbruksutskottet.

§ 11

Anställdes val av ledamöter i allmänna beredningsutskottet.

Herr förste vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Gustafsson i Bogla
 Sjöstrand, fru
 Svensson i Alingsås
 Svedberg, fru
 Dickson

Nordkvist i Kalmar
 Sehlstedt
 Jönsson i Rossbol
 Bark
 Hammar
 Andersson i Ronneby
 Braconier.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till ledamöter i allmänna beredningsutskottet.

§ 12

Anställdes val av dels sex revisorer för deltagande i den granskning av statsverkets, riksbankens och riksgäldskontorets tillstånd, styrelse och förvaltning, som skulle äga rum under innevarande år, dels ock sex suppleanter för dessa revisorer.

Herr förste vice talmannen avlämnade en lista med partibeteckning »Gemensam lista» av följande utseende:

Riksdagsman Severin, F. F., Stockholm	Riksdagsman Orgård, P. L. Tomterna, Järvsö
Riksdagsman Swedberg, G. R., Örebro	Riksdagsman Ståhl, M. D. E., Karlstad
Riksdagsman Lindberg, C. A. E., Stockholm	Riksdagsman Jonsson, L. F., Haverö, Överturingen
Riksdagsman Nilsson, C. O., Göteborg	Riksdagsman Landgren, A. H., Bjäresjö, Ystad
Riksdagsman von Seth, T. G., Brattborg	Riksdagsman Gezelius, L. E. B., Falun
Riksdagsman Rylander, A. O. E., Västerås	Fru Sandström, Ragnhild, Teg

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev densamma av kammaren godkänd; och förklarades hava blivit utsedda till revisorer herrar Severin i Stockholm, Swedberg,

Lindberg, Nilsson i Göteborg, von Seth och Rylander samt till suppleanter för dem respektive herrar Orgård, Ståhl, Jonsson i Haverö, Landgren och Gezelius samt fru Sandström.

§ 13

Anställdes val av ombud i Nordiska rådet.

Herr förste vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Severin i Stockholm
Svensson i Ljungskile
Edberg
Pettersson i Dahl
Andersson i Malmö
Rylander
Skoglund i Umeå
Skoglund i Doverstorp.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till ombud i Nordiska rådet.

Riksdagens kanslideputerade skulle genom utdrag av kammarens protokoll underrättas om detta val samt anmodas låta uppsätta och till kamrarna avgiva förslag dels till förordnanden för de valda dels ock till skrivelse till Konungen med anmälan om det förrättade valet.

§ 14

Föredrogs och lades till handlingarna Kungl. Maj:ts berättelse till 1956 års riksdag om vad i rikets styrelse sig tilldragit.

§ 15

Föredrogs och remitterades till bevillningsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 5, angående tullfri införsel av en utav Scandinavian Airlines System, Stockholm, anskaffad flygträningsapparat m. m.

§ 16

Föredrogs och lades till handlingarna Kungl. Maj:ts skrivelse nr 9, om förordnande av en statsrådsledamot att ut-

öva den befattning med riksdagsärenden, som jämlikt § 46 riksdagsordningen tillkommer en ledamot av statsrådet; och skulle underrättelse om denna skrivelses innehåll meddelas vederbörande utskott samt riksdagens kanslideputerade.

§ 17

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts proposition nr 10, med förslag till lag om fortsatt giltighet av hembiträdeslagen den 30 juni 1944 (nr 461).

§ 18

Föredrogs var efter annan följande motioner; och remitterades därvid

till statsutskottet motionerna:

nr 1, av herr *Kristensson* i Osby, och nr 2, av herrar *Holmberg* och *Senander*;

till bankoutskottet motionen nr 3, av herr *Hagberg m. fl.*;

till allmänna beredningsutskottet motionen nr 4, av herr *Hagberg m. fl.*;

till statsutskottet motionen nr 5, av herr *Jansson* i Kalix *m. fl.*; samt

till behandling av lagutskott motionerna:

nr 6, av herr *Persson* i Appuna och fru *Torbrink*,

nr 7, av fru *Eriksson* i Stockholm *m. fl.*, och

nr 8, av herr *Gustafsson* i Stockholm *m. fl.*

§ 19

Föredrogs var för sig och hänvisades till bankoutskottet riksdagens revisorers berättelser om den av dem år 1955 verkställda granskningen 1:o) av riksbanken; samt 2:o) av riksgäldskontoret.

§ 20

Föredrogs var för sig och hänvisades till behandling av lagutskott justitieombudsmannens och militieombuds-

Interpellation ang. en redogörelse för resultatet av undersökningarna rörande järnvägskatastrofen i Ställdalen

mannens till innevarande riksdag av-
givna ämbetsberättelser.

§ 21

Föredrogs den av herr *von Seth* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet angående höjningen av inträdesavgiften för telefonabonnemang.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 22

Föredrogs den av herr *Kristensson* i Osby vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för finansdepartementet angående beskattningsreglerna rörande studiekostnader och periodiskt understöd, m. m.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 23

Föredrogs den av herr *Håstad* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för finansdepartementet angående förslag till ändrade bestämmelser angående beskattningen av studiekostnader och periodiskt understöd.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 24

Föredrogs den av herr *Östlund* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för finansdepartementet angående rätt att i beskattnings-

hänseende åtnjuta avdrag för anläggande av skogsbilväg.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 25

Föredrogs den av herr *Jansson* i Kalix vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för handelsdepartementet angående isbrytarberedskapen.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 26

Ordet lämnades på begäran till

Herr **FÖRSTE VICE TALMANNEN**,
som yttrade:

Jag hemställer, att kammaren måtte vid morgondagens plenum utse supplementer i de ständiga utskotten till ett antal av aderton i konstitutionsutskottet, bevillningsutskottet och jordbruksutskottet, tjugusex i statsutskottet samt sjuutton i vart och ett av de övriga utskotten utom i utrikesutskottet, där antalet grundlagsenligt skall vara åtta. Slutligen får jag hemställa att kammaren måtte besluta att utse tjugu supplementer i allmänna beredningsutskottet.

Kammaren biföll denna hemställan.

§ 27

Interpellation ang. en redogörelse för resultatet av undersökningarna rörande järnvägskatastrofen i Ställdalen

Herr **SWEDBERG** (fp) erhöll på begäran ordet och anförde:

Herr talman! Vid järnvägskatastrofen i Ställdalen gick många människoliv förlorade och sorgen ligger tung över hem och bygd. Förstämningen når ut över hela vårt folk.

Det man i detta läge frågar sig är

Interpellation ang. åtgärder i syfte att förhindra rälsbusskatastrofer

om olycksrisken hade kunnat minskas med andra säkerhetsbestämmelser och annan teknisk utrustning. På detta får de pågående undersökningarna lämna svar. Jag förutsätter, att chefen för kommunikationsdepartementet får del av dessa undersökningar. Det är av intresse att riksdagen lämnas en redogörelse för dessa spörsmål.

Med anledning härav anhåller jag om kammarens tillstånd att till chefen för kommunikationsdepartementet få framställa följande fråga:

Vill herr statsrådet lämna en redogörelse för resultatet av undersökningarna angående järnvägskatastrofen i Ställdalen samt om de eventuella åtgärder som kan föranledas av undersökningresultaten?

Denna anhållan bordlades.

§ 28

Interpellation ang. åtgärder i syfte att förhindra rälsbusskatastrofer

Herr talmannen lämnade på begäran ordet till

Fru NILSSON (k), som yttrade:

Herr talman! Den svåra tågkatastrofen i Ställdalen, som väckt förstämning i hela vårt land, rullar ånyo upp problemet om säkerhetsanordningarna vid järnvägarna, isynnerhet för den del av persontrafiken som sker med rälsbussar.

Under 1950-talet har flera svårartade kollisioner inträffat mellan tåg och rälsbussar:

1950 kolliderade en rälsbuss och ett persontåg utanför Godegårds station i Närke. Nio dödsoffer krävdes.

1951 kolliderade en rälsbuss och ett tåg vid Kinstaby i trakten av Söderhamn. Elva dödsoffer krävdes.

1952 kolliderade en rälsbuss och ett malmtåg på linjen Gällivare—Malmberget. Ett dödsoffer krävdes och fjorton personer skadades.

1954 kolliderade en rälsbuss och ett godståg på linjen mellan Storuman och

Lycksele. Ett dödsoffer krävdes och ett femtontal personer skadades.

1955 kolliderade en rälsbuss och ett snälltåg vid Koskivaara station. Tjugofem personer skadades.

Praktiskt taget varje år under 1950-talet har det sålunda inträffat rälsbusskatastrofer, i flera fall med ett stort antal dödsoffer. Det tyder på att väsentliga brister förefinnes i säkerhetssystemet. Främst bör härvid påtalas avsaknaden av radiotelefon på tåg och rälsbussar, vilket gör det omöjligt för resp. trafikbefäl att ha kontinuerlig kontakt med tågpersonal ute på linjen och vice versa. Olyckan vid Ställdalen hade, om malmtåget och rälsbussen varit utrustade med radiotelefon, sannolikt kunnat reduceras till materielskador.

Trots elektrifieringen av järnvägsnätet är det tekniskt möjligt att förse tåg och rälsbussar med radiotelefon. En gängse invändning har gällt kostnaderna, som för hela järnvägsnätet beräknas gå på 50 à 80 miljoner kronor. I betraktande av att SJ:s årsomsättning numera överstiger 1,2 miljard kronor — vartill kommer vissa enskilda järnvägars omsättning — måste dock detta anses vara en relativt ringa kostnad för den avsevärt ökade säkerhet, som det skulle innebära att utrusta tåg och rälsbussar med radiotelefon.

Det kan tillfogas dels att trafiksäkerheten inte borde få ses som en kostnadsfråga, dels att behovet av effektivare säkerhetsanordningar är särskilt brännande för vissa bansträckningar. En klar fingervisning härvidlag är ju, att tre av de svårartade rälsbusskatastroferna under 1950-talet inträffat på malmbanorna i mellersta och norra Sverige.

Aberopande de synpunkter som ovan utvecklats anhåller jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet få framställa frågan:

Överväger regeringen med anledning av senare års upprepade rälsbusskata-

Interpellation ang. sekretessbestämmelserna rörande handläggningen inom lantbruksnämnderna av stödlåne- och kontantbidragsärendena, m. m.

strofer att föreslå åtgärder, exempelvis utrustning av tåg och rälsbussar med radiotelefon, i syfte att för framtiden förebygga dylika olyckor?

Denna anhållan bordlades.

§ 29**Interpellation ang. sekretessbestämmelserna rörande handläggningen inom lantbruksnämnderna av stödlåne- och kontantbidragsärendena, m. m.**

Ordet lämnades på begäran till

Herr ANDERSSON i Dunker (bf), som anförde:

Herr talman! Vid handläggningen i lantbruksnämnderna rörande stödlån och kontantbidrag grundas besluten på en ingående kännedom om sökandenas personliga ekonomiska förhållanden. En sådan prövning av vederbörandes ekonomiska ställning måste givetvis anses vara nödvändig. Det är emellertid samtidigt anledning att uppmärksamma, att svår ekonomisk skada kan tillfogas jordbrukare, som ansökt om stödlån eller kontantbidrag, om uppgifter, som ligger till grund för ekonomiska kalkyler för vederbörande, sprides till offentligheten.

Ansökningarna om kontantbidrag för skördekadorna skall nu prövas inom lantbruksnämnderna. Prövningen skall handhavas av en särskild delegation, i vilken förutom tjänstemän från lantbruksnämnd i regel torde ingå personer, som är särskilt förtrogna med ortens förhållanden, t. ex. representanter för jordbrukets fackliga och ekonomiska organisationer. Stödlåneärendena prövas på liknande sätt av en delegation, i vilken Ortsombud eller representanter för jordbruksorganisationerna brukar ingå.

Det bör vara självklart, att uppgifter rörande sådana ärenden icke bör spridas till offentligheten utöver vad beträffar själva beslutets innehåll. Se-

ekretesskydd bör alltså tillförsäkras de sökandes personliga ekonomiska förhållanden. De tjänstemän, som deltar i prövningen av ärendena, torde enligt gällande bestämmelser vara skyldiga att iakttaga sådan sekretess. Det synes däremot vara oklart, huru det i nämnda avseende förhåller sig med de representanter, som icke tillhör lantbruksnämnden. Man kan givetvis förutsätta, att dessa förtroendemän från orten och jordbruksorganisationerna i regel icke medverkar till att uppgifter, som bör erhålla sekretesskydd, på otillbörligt sätt sprides till offentligheten. Det synes dock vara önskvärt, att ett klarläggande sker, huruvida dessa förtroendemän, som kan betraktas som arvodesanställda, kan åläggas samma sekretessbestämmelser som tjänstemännen eller om sekretessskyddet på annat sätt kan tryggas. Ett sådant klarläggande skulle vara av stort värde för de jordbrukare, som ansöker om stödlån eller kontantbidrag.

I detta sammanhang vill jag rikta uppmärksamheten på ytterligare en fråga beträffande stödlåneärendena. Enligt riksdagens beslut skall för stödlånen som regel krävas säkerhet, som anses tillfredsställande ur det allmännas synpunkt. Statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet framhöll dock i proposition nr 203 år 1955: »Det är emellertid tydligt, att rigorösa fordringar härvidlag lätt kan medföra, att den hjälp, som åsyftas med den föreslagna låneverksamheten, icke blir effektiv. Jag vill därför understryka vad jag anförde i enahanda fråga föregående år, nämligen att anspråken på säkerhet icke får sättas så höga, att de otillbörligt försvårar långivningen i sådana fall, där det med hänsyn till lånesökandens personliga egenskaper och förhållanden i övrigt finnes anledning antaga, att han skall fullgöra sin betalningsskyldighet.» I propositionen hette det vidare, att kravet på en ur

Interpellation ang. viss ändring av bestämmelserna om utminuteri ng av brännvin

det allmännas synpunkt tillfredsställande säkerhet borde kunna efterges, »om det — oavsett lånebeloppets storlek — möter svårigheter för sökanden att ställa nyssnämnda säkerhet eller om dylik eftergift eljest kan finnas motiverad med hänsyn till beloppets ringa storlek och omständigheterna i övrigt». Den för 1954 års stödlån gällande bestämmelsen, att för lån å högst 3 000 kronor säkerhet icke skulle krävas, utgick visserligen, men departementschefen framhöll: »I fråga om dessa mindre lån bör emellertid enligt min mening säkerhet alltjämt som regel icke fordras.»

Dessa uttalanden torde ge vid handen, att frågan om säkerhet för 1955 års stödlån borde bedömas efter i stort sett samma villkor som gällt för 1954 års stödlån. Det synes emellertid vara ett allmänt omdöme, att lantbruksnämnderna vid bedömning av säkerhetskravet i allmänhet varit betydligt restriktivare än tidigare. Kraven synes ha ställts så hårda, att i åtskilliga fall jordbrukare icke kunnat skaffa erforderlig säkerhet. De har därigenom icke kunnat få de lån, som de varit i behov av.

Fjölårets skördeskador var av mycket stor omfattning och åsamkade många jordbrukare väsentliga förluster. De ökade svårigheterna att erhålla krediter i bankerna har ytterligare understrukit angelägenheten av att ekonomiskt bistånd lämnas sådana jordbrukare. Syftet med stödlånen är ju att avhjälpa de kredit svårigheter, som uppkommit till följd av skördeskadeförlusterna. Det kan emellertid ifrågasättas, om icke genom den hårda bedömning av säkerhetskravet, som i praktiken tillämpats, långivningen försvårats på ett sätt som icke varit avsett.

Det synes orimligt, att bestämmelserna rörande säkerhet för stödlån nu skulle få tillämpas på ett rigorösare sätt än det som gällde beträffande 1954 års stödlån. Årets riksdag skall fatta

beslut om ytterligare medel till stödlån. I samband härmed bör en mildare bedömning i överensstämmelse med tidigare praxis kunna säkerställas.

Med anledning av vad jag här anför t anhöller jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet ställa följande frågor:

1) Anser statsrådet, att sekretessbestämmelserna rörande handläggningen av stödlåne- och kontantbidragsärenden är tillfredsställande eller avser statsrådet att vidtaga åtgärder i detta syfte?

2) Anser statsrådet att lantbruksnämndernas bedömning av kravet på säkerhet för stödlån varit för hård och vill statsrådet i så fall medverka till en mildare bedömning i överensstämmelse med tidigare villkor?

Denna anhållan bordlades.

§ 30

Interpellation ang. viss ändring av bestämmelserna om utminuteri ng av brännvin

Fru EWERLÖF (h) erhö ll på begäran ordet och yttrade:

Herr talman! Sedan den friare rusdrycksförsäljningen infördes har det visat sig, att fylleriförseelserna tilltagit i oroväckande grad.

Under fjärde kvartalet 1955 ökade exempelvis antalet fyllerister, som omhändertagits av polisen i Stockholm, till nära nog det dubbla jämfört med samma tid 1954. Självfallet måste ytterligare erfarenheter avvaktas, innan det blir möjligt att draga mera definitiva slutsatser om verkningarna av den nya rusdryckslagstiftningen. En bidragande orsak till det ökade fylleriet är emellertid enligt sakkunskapen förekomsten av tredjedelslitern, den s. k. krymplingen. Försäljningen av denna har ökat avsevärt, vilket ställs i sam-

Interpellation ang. redogörelse för planerna för övergång till enbart stålvagnar i snälltåg och snabbare persontåg

band med dess lätthanterliga format och överkomliga pris.

Måhända skulle en förbättring av nykterhetstillståndet kunna ernås, om tredjedelslitern icke längre tillhandahölls.

Med stöd av vad jag här anfört, anhåller jag om kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för socialdepartementet få ställa följande fråga:

Har herr statsrådet uppmärksammat detta, och anser herr statsrådet, att sådana åtgärder skulle kunna vidtagas, att tredjedelslitern icke i fortsättningen må försäljas i utminuteringsbutikerna?

Denna anhållan bordlades.

§ 31**Interpellation ang. redogörelse för planerna för övergång till enbart stålvagnar i snälltåg och snabbare persontåg**

Herr talmannen lämnade på begäran ordet till

Herr CASSEL (h), som anförde:

Herr talman! Trots all den insikt och omsorg, som såväl inom SJ som inom enskilda järnvägar läggs ned på att uppehålla och förbättra säkerhetstjänsten, och trots den mycket ansvarsmedvetna och högtstående personal som arbetar inom järnvägstrafiken inträffar det tid efter annan olyckor som genom sin omfattning blir till djupt skakande och tragiska händelser. Att olyckor någon gång sker är ofrånkomligt, och de är få i förhållande till det enorma antal vagnkilometer som järnvägstrafiken omfattar.

I vårt land har under de senaste 10 åren inträffat 13 större järnvägsolyckor och vid dessa har 70 personer dödats och 180 skadats.

En omständighet som vid sådana händelser ofta uppmärksammas, såväl här som utomlands, är att de vagnar

som är byggda av trä blir mycket svårt demolerade medan de moderna stålvagnarna förblir relativt oskadda. Passagerarna i trävagnarna råkar likaledes mycket sämre ut än passagerarna i stålvagnarna.

Med hänsyn till detta allmänt kända förhållande är det från järnvägens sida ett livligt önskemål att helt kunna övergå till att använda stålvagnar i sin passagerartrafik. För den resande allmänheten skulle detta innebära en mycket betydande förbättring av säkerheten.

Hittills har emellertid ett sådant utbyte inte varit möjligt av brist på modern vagnmateriel. SJ har icke ens haft sådana resurser att alla dagsnälltåg kunnat sammansättas uteslutande av stålvagnar.

Årets statsverksproposition utvisar att SJ ansett en medelsförbrukning om 16,5 miljoner nödvändig för att under budgetåret 1956/57 anskaffa 50—60 moderna personvagnar av stål. Anslag för ändamålet tillstyrkes av departementschefen med 4,65 miljoner. Som jämförelse kan nämnas, att anslaget för anskaffande av godsvagnar uppgår till 47,8 miljoner. Hur många personvagnar av stål som med de anvisade medlen kan beställas angives icke.

Då det måste vara ett oavvisligt krav att de resande på tågen icke utsättes för extra risker på grund av icke tidsenlig rullande materiel, är det angeläget att bristen på moderna personvagnar snarast täckes.

Med anledning av det anförda ber jag att till herr statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet få ställa följande fråga:

Anser sig herr statsrådet kunna ge riksdagen en redogörelse för de planer som utarbetats för att i en nära framtid kunna övergå till trafik uteslutande med stålvagnar åtminstone i snälltåg och snabbare persontåg.

Denna anhållan bordlades.

§ 32

Upplästes och lades till handlingarna följande till kammaren inkomna protokoll:

Protokoll, hållet vid sammanträde med herr talmannen och herrar vice talmän i riksdagens andra kammare samt de kammarens ledamöter, som blivit utsedda att jämte dem tillsätta kammarens kanslipersonal, den 12 januari 1956.

Sedan kammarens plenum denna dag avslutats, sammanträdde med herr talmannen och herrar vice talmän de ledamöter av kammaren, som blivit utsedda att jämte dem tillsätta kammarens kanslipersonal.

Därvid beslöts till en början, att kanslitjänstemännen vid innevarande riksdag skulle utgöras av en notarie, fyra förste stenografer, fjorton stenografer, en förste kanslist, fem kanslister och två reservstenografer.

Herrar deputerade antogo till

notarie:

hovrättsarkivarien, jur. kand. Nils G. H. Liliequist;

förste stenografer:

f. d. tullkontrollören Agnar Michal,
f. d. förste byråsekreteraren Erland N. Dahlén,
byråchefen, fil. kand. Hans A. Heim-
bürger samt
sekreteraren och ombudsmannen, jur.
kand. Anders Norrman;

stenografer:

jur. kand. Göte Fahlin,
byråsekreteraren, jur. kand. John W. Löf,
redaktören C. O. Bertil Arborén,
e. o. förste byråsekreteraren, jur. kand.
Gustaf A. H. Titz,
fru Signhild Elfner,
Stig A. L. Ekermann,
civilingenjören S. P. Olof Dopping,
pol. mag. Lars A. Nilsson,
Knut Nilson,
Bengt E. Lundin,

fil. mag. Bertil R. Palmquist,
fil. stud. Hans A. Karlgren,
sekreteraren, jur. kand. Sune K. Jo-
hansson och

fil. stud. Gunnar Ljusterdal;

förste kanslist:

fru Ebba Ihrman;

kanslister:

f. d. överkontrollören A. Helmer Gärdin,

fru Eva Särnmark,

kontorsassistenten Curt C. C. Berg-
grén,

amanuensen, jur. kand. Per Stenberg
och

t. f. förste revisorn, jur. kand. Hans
G. Ehrén; samt

reservstenograf:

sekreteraren Ingvar Olsson.

Med tillsättandet av den återstående reservstenografbefattningen skulle an-
stå till dess stenografprov blivit anställt.

At kanslisten Gärdin uppdrogs att
föra kammarens diaries.

Här skulle antecknas att på särskild
anmodan följande tjänstemän redan tidi-
gare inträtt i tjänstgöring hos kamma-
ren, nämligen den 10 innevarande janu-
ari Liliequist såsom notarie, Fahlin och
Löf såsom stenografer samt Berggrén
såsom kanslist, den 7 januari fru Ihr-
man såsom förste kanslist och fru Särn-
mark såsom kanslist ävensom den 2
januari Gärdin såsom kanslist.

Det skulle åligga de antagna tjänste-
männen att vid behov och i den mån så
ske kunde utföra jämväl annan tjänst-
göring hos riksdagen.

In fidem

Gunnar Britth

§ 33

Till bordläggning anmäldes riksdag-
ens revisorers berättelse över den år
1955 av dem verkställda granskningen
angående statsverket.

§ 34

Anmäldes, att följande Kungl. Maj:ts propositioner tillställts kammaren:

nr 3, med förslag till förordning angående ändrad lydelse av 6 § förordningen den 5 juni 1953 (nr 293) om särskild sjömansskatt,

nr 4, angående fortsatt tullfrihet i vissa fall för Föreningen Rädda barnen för kläder, beklädnadsmateriel och livsfrönödenheter,

nr 6, med förslag till lag om ändring i lagen den 14 juni 1917 (nr 380) om införsel i avlöning, pension eller livränta, m. m.,

nr 8, med förslag till förordning angående ändrad lydelse av 3 § 3 mom. förordningen den 3 maj 1929 (nr 62) om särskild skatt å bensin och motorsprit,

nr 11, med förslag till lag med vissa bestämmelser om val till riksdagens andra kammare för perioden 1957—1960,

nr 12, med förslag till lag om ändrad lydelse av 9 kap. 24 och 33 §§ vattenlagen,

nr 13, med förslag till lag om ändrad lydelse av 2 § lagen den 4 mars 1955 (nr 86) i anledning av Sveriges anslutning till de internationella fördragen angående godsbefordran å järnväg samt angående befordran å järnväg av resande och resgods,

nr 15, med förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 21 mars 1952 (nr 98) med särskilda bestämmelser om tvångsmedel i vissa brottmål,

nr 16, angående fortsatt disposition av vissa äldre anslag,

nr 17, rörande ratifikation av en konvention mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge om social trygghet,

nr 18, med anhållan om riksdagens yttrande angående vissa av Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens år 1955 vid dess trettioåttonde sammanträde fattade beslut,

nr 19, angående frågor om befrielse från ersättningskyldighet till kronan,

nr 20, med förslag till lag angående ändring i bidragsförskottslagen den 11 juni 1943 (nr 382),

nr 21, med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 29 juni 1945 (nr 520) om återställande av viss från ockuperat land härrörande egendom, m. m.,

nr 22, med förslag till lag angående ändring i lagen den 3 januari 1947 (nr 1) om allmän sjukförsäkring m. m.,

nr 25, angående täckande av vissa medelsbrister, redovisade såsom proprietalanser i försvarets civilförvaltnings räkenskaper,

nr 26, angående bestridande av vissa haverikostnader,

nr 28, angående befrielse i vissa fall från betalningsskyldighet till kronan,

nr 29, angående ersättning till Margareta Berglöw m. fl.,

nr 30, med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 21 december 1949 (nr 655) med särskilda bestämmelser om utskrivning från sinnessjukhus, och

nr 31, angående fortsatt disposition av visst äldre reservationsanslag.

Dessa propositioner bordlades.

§ 35

Anmäldes följande till herr talmanen under sammanträdet avlämnade motioner, nämligen

nr 9, av herr *Gustafsson* i Borås m. fl., angående rätt för lärare vid statsunderstödda utlandssvenska skolor att tillgodoräkna tjänstgöring vid skolor för svenska barn i utlandet som om den fullgjorts vid folkskola i Sverige,

nr 10, av herr *Nyberg*, angående utvidgning av marinverkstäderna i Karlskrona,

nr 11, av herr *Johansson* i Stockholm, om förhöjt anslag till avsättning till fonden för friluftslivets främjande,

nr 12, av herr *Johansson* i Stockholm, om förhöjt anslag till avsättning till fonden för idrottens främjande, m. m.

nr 13, av herrar *Ericsson* i Näs och

Andersson i Björkäng, om restitution av skatt för bensen, som användes till drift av självgående skördetröskor och hjälpmotorer till skördetröskor,

nr 14, av herrar *Johansson* i Stockholm och *Hagberg*, angående utredning om försäkringsväsendets förstatligande och rationalisering,

nr 15, av herr *Larsson* i Luttra, om höjning av den i 19 § rusdrycksförsäljningsförordningen föreskrivna åldern för ombud vid spritinköp, och

nr 16, av herr *Gustafsson* i Borås, om översyn av bestämmelserna angående minderårigas rätt att föra traktor.

Dessa motioner bordlades.

§ 36

På förslag av herr talmannen beslöt kammaren, att Kungl. Maj:ts propositioner nr 1 och nr 2 skulle uppföras sist å föredragningslistan för kammarens nästkommande sammanträde.

§ 37

Justerades protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes här-
efter kl. 11.28.

In fidem
Gunnar Britth

Onsdagen den 18 januari

Kl. 11.00.

§ 1

Justerades protokollet för den 12 innevarande januari.

§ 2

I enlighet med kammarens därom den 11 innevarande januari fattade beslut skulle nu anställas val av suppleanter för ledamöterna i de ständiga utskotten och ombuden i Nordiska rådet; och verkställdes först val av suppleanter i utrikesutskottet.

Ordet lämnades därvid på begäran till

Herr **FÖRSTE VICE TALMANNEN**, som anförde:

Herr talman! För vart och ett av de val som skola företagas vid detta plenum ber jag att få avlämna en gemensam lista, vilken godkänts av de av kammaren valda ledamöterna i talmanskonferensen. Varje lista upptar namn å så många personer, som det ifrågasvarande valet avser.

Herr förste vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Hallén
Kristensson i Osby
Andersson i Malmö
Edberg
Skoglund i Doverstorp
von Friesen
Skoglund i Umeå
Rubbestad.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till suppleanter i utrikesutskottet.

Riksdagens kanslideputerade skulle genom utdrag av protokollet underrättas om detta val samt anmodas låta uppsätta och till kamrarna ingiva förslag till skrivelse till Konungen med anmälan om samma val.

§ 3

Anställdes val av suppleanter i konstitutionsutskottet.

Herr förste vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Larsson i Julita
 Nordkvist i Kalmar
 Gustafsson i Bogla
 Svedberg, fru
 Nilsson i Göingegården
 Hammar
 Edberg
 Andersson i Brämhult
 Bark
 Hamrin
 Wallin, fru
 Adamsson
 Wetterström, fröken
 Dahlén
 Larsson i Hedenäset
 Andersson i Linköping
 Dahl
 Stenberg.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till suppleanter i konstitutionsutskottet.

§ 4

Verkställdes val av suppleanter i statsutskottet.

Herr förste vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Thapper
 Nihlfors
 Jansson i Kalix
 Persson i Växjö
 Cassel
 Gustafsson i Skellefteå
 Ericsson i Luleå, fru
 Hansson i Skegrie
 Svensson i Alingsås
 Löfroth

Gustafsson i Stockholm
 Karlsson i Olofström
 Hjalmarson
 Vinge, fröken
 Svensson i Stenkyrka
 Blidfors
 Almgren
 Ager, fröken
 Andreasson
 Karlsson, fröken
 Olsson, fröken
 Nelander
 Mellqvist
 Hansson i Önnarp
 Hall
 Helén.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till suppleanter i statsutskottet.

§ 5

Anställdes val av suppleanter i bevillningsutskottet.

Herr förste vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Kärrlander
 Strandh
 Wiklund
 Henriksson
 Edström
 Christenson i Malmö
 Eriksson i Stockholm, fru
 Jansson i Aspeboda
 Engkvist
 Anderson i Sundsvall
 Persson i Appuna
 Asp
 Nilsson i Bästekille
 Gustafson i Göteborg
 Larsson i Luttra
 Andersson i Essvik
 Holmqvist, fru
 Stenberg.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kam-

maren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till suppleanter i bevillningsutskottet.

§ 6

Anställdes val av suppleanter i bankoutskottet.

Herr förste vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Johansson i Kalmar
 Carlsson i Tibro
 Malmborg i Stockholm
 Andersson i Ronneby
 Nygren
 Löfgren
 Sehlstedt
 Jönsson i Rossholm
 Severin i Gävle
 Boija
 Mellqvist
 Renström-Ingenäs, fru
 Magnusson
 Wedén
 Hansson i Önnarp
 Sköld
 Regnéll.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till suppleanter i bankoutskottet.

§ 7

Verkställdes val av suppleanter i första lagutskottet.

Herr förste vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Hedqvist
 Liljedahl, fröken
 Johansson i Skövde, fru
 Östrand
 Östlund
 Larsson i Stockholm

Ekström
 Andersson i Björkäng
 Jacobsson i Sala
 Johansson i Öckerö
 Löfqvist, fru
 Eriksson i Stockholm, fru
 Fröding
 Löwenhielm, fröken
 Larsson i Luttra
 Lundqvist
 Svensson i Krokstorp.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till suppleanter i första lagutskottet.

§ 8

Anställdes val av suppleanter i andra lagutskottet.

Herr förste vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Odhe
 Höjer, fröken
 Svensson i Göteborg
 Bengtsson i Varberg
 Ewerlöf, fru
 Sjöstrand, fru
 Sandell, fröken
 Ericsson i Näs
 Johansson i Södertälje
 Rimmerfors
 Fredriksson
 Eriksson i Ängelholm, fru
 Wetterström, fröken
 Königson
 Larsson i Hedenäset
 Sundelin
 Ahlberg.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till suppleanter i andra lagutskottet.

§ 9

Verkställdes val av suppleanter i tredje lagutskottet.

Herr förste vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Torbrink, fru
Nestrup
Persson i Appuna
Andersson i Ryggestad
Boman, fru
Carlsson i Stockholm
Bengtsson i Halmstad
Hansson i Skegrie
Lindström
Kilsmo
Persson i Tandö
Nilsson i Östersund
Munktell
Berggren
Jansson i Benestad
Renström-Ingenäs, fru
Östlund.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till suppleanter i tredje lagutskottet.

§ 10

Anställdes val av suppleanter i jordbruksutskottet.

Herr förste vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Eriksson i Hallstahammar, fru
Svensson i Ljungskile
Ekdahl
Netzén
Agerberg
Widén
Lindström
Svensson i Vä
Lindskog, fru
Rimås

Arweson
Jönsson i Gärds Köpinge
Eliasson
Nilsson i Lönsboda
Adolfsson
Johanson i Västervik
Lewén-Eliasson, fru
Johansson i Öckerö.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till suppleanter i jordbruksutskottet.

§ 11

Verkställdes val av suppleanter i allmänna beredningsutskottet.

Herr förste vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Engkvist
Nestrup
Östrand
Andersson i Linköping
Stiernstedt
Andrén, fru
Ekström
Ericsson i Näs
Andersson i Ryggestad
Königson
Wallin, fru
Jacobsson i Sala
Nilsson i Göingegården
Nihlfors
Börjesson
Lundqvist
Adamsson
Angur
Norén i Mullsjö
Ewerlöf, fru.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till suppleanter i allmänna beredningsutskottet.

Svar på fråga ang. förenkling av den allmänna sjukförsäkringens organisation

§ 12

Anställdes val av suppleanter i Nordiska rådet.

Herr förste vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Västberg, fru
Sandström, fru
Sehlstedt
Ericsson i Näs
Netzén
Helén
Jonsson i Strömsund
Braconier

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till suppleanter i Nordiska rådet.

Riksdagens kanslideputerade skulle genom utdrag av kammarens protokoll underrättas om detta val samt anmodas låta uppsätta och till kamrarna avgiva förslag dels till förordnanden för de valda dels ock till skrivelse till Konungen med anmälan om det förrättade valet.

§ 13.

Svar på fråga ang. förenkling av den allmänna sjukförsäkringens organisation

Herr talmannen lämnade på begäran ordet till

Chefen för socialdepartementet, herr statsrådet ERICSSON, som yttrade:

Herr talman! Herr Rylander har tillfrågat mig, om jag vill ta initiativ till sådana skyndsamma åtgärder i fråga om den allmänna sjukförsäkringens lokala administration, att det betydligt förenklade förfarande, som visat sig praktiskt möjligt att genomföra i Västerås, kan bibehållas och tillämpas även på andra håll.

Det i herr Rylanders fråga avsedda förfarandet torde avse den anordning, som för närvarande tillämpas vid Asea i Västerås och som innebär att en till bolaget ansluten understöds-kassa i betydande mån omhänderhar sjukhjälpsutbetalningarna och sjukkontrollen för den allmänna sjukkassans räkning beträffande anställda hos företaget och deras familjemedlemmar. Förfarandet förekommer så vitt jag vet icke vid något annat företag i landet. Det står inte i överensstämmelse med sjukförsäkringslagen och har därför inte kunnat godkännas av riks-försäkringsanstalten.

Prövningen av de försäkrades sjukhjälprrätt ankommer på den allmänna sjukkassan och kan icke utövas av något annat organ. Även om sjukkassan skulle ha formell möjlighet att i efterhand utöva viss kontroll, kan denna svårigen bli effektiv och måste för övrigt medföra en ökning av administrationen. Riksförsäkringsanstalten har vid inspektion i Västerås funnit att det av herr Rylander antydda förfarandet medfört överorganisation och olägenheter i administrativt hänseende.

Det finns emellertid möjligheter att inom ramen av de gällande lagbestämmelserna genom samarbete mellan allmän sjukkassa och vederbörande arbetsgivare vidtaga anordningar som för de anställdas vidkommande leder till ett resultat som är fullt likvärdigt med det förfarande som f. n. tillämpas vid Asea i Västerås. Jag kan meddela, att man vid de fortsatta överläggningarna rörande denna fråga, som ägt rum mellan riks-försäkringsanstalten, sjukkassan i Västerås, Asea-kassan och Asea, numera enats om en sådan lösning.

Med hänsyn till vad jag nu anfört anser jag mig f. n. sakna anledning att taga initiativ till den lagändring som av herr Rylander ifrågasatts.

Härefter anförde:

Svar på fråga ang. förenkling av den allmänna sjukförsäkringens organisation

Herr RYLANDER (fp):

Herr talman! Jag ber att få tacka chefen för socialdepartementet för svaret på min enkla fråga.

Jag är ingen vän av att man rusar åstad och i tidningarna framför ibland mycket beska anmärkningar mot åtgärder, som olika ämbetsverk vidtagit. Jag är aldrig någon vän av sådant, men jag är det alldeles särskilt inte när det gäller nya, svårbemästrade organisatoriska problem. Jag tror att kammaren vet, att jag inte heller hör till dem som gång efter annan och i oträngt mål ställer enkla frågor till statsråden för att få svar efter en vecka.

Men när jag ställt denna enkla fråga är det därför att jag ansett, att saken haft så stor betydelse för den allmänna sjukkassan i Västerås, att det vore roligt att få spörsmålet belyst, inte minst därför att det från ömse håll skrivits så mycket i tidningarna, att allmänheten haft svårt att få en riktig uppfattning om dessa ting. Jag har ingalunda anhållit att statsrådet skulle ta initiativ till en lagändring — jag har velat att statsrådet skulle ta initiativ *till åtgärder* för att möjliggöra en liknande anordning som i Västerås även på andra håll. Naturligtvis får man inte pressa innehållet i dessa ord därhän, att det skall vara just en sådan anordning som i Västerås; det kan vara en anordning av annat slag men med fördelar motsvarande dem som anordningen i Västerås har inneburit. Dessa fördelar kan med säkerhet vitsordas av alla som haft med sjukkasseärenden att göra i Västerås, i all synnerhet av dem som är verksamma på Asea.

Jag är nu mycket nöjd och tacksam över att förhållandena har ordnats och det på annan väg än genom en ändrad lagstiftning. Så fort jag började sätta mig in i detta ärende insåg även jag att förfarandet i Västerås i vissa hänseenden inte överensstämde med den nya lagen, och därför har jag gi-

vetvis inte ifrågasatt någon lagändring för att få just det systemet genomfört även på andra håll.

Skall jag knyta några reflexioner till statsrådets svar vill jag säga, fortfarande utan att rikta anmärkningar åt något håll, att jag förstår — jag sysslar ju själv med lagstiftning — att det är svårt att i alla enskildheter bemästra i synnerhet ett detaljrikt arbete, så mycket mera om man kommer in på vissa speciella anordningar, som inte finns någon annanstans — de må sedan vara aldrig så praktiska. Men det bör inte vara så svårt att observera sådana anordningar som eventuellt finns, sedan lagstiftningen en gång trätt i kraft. Då bör man väl skyndsamt undersöka, om dessa anordningar kan ha någon betydelse. I själva verket tycker jag att man här gått fram ganska långsamt. Det träffades ju ett avtal om samarbete mellan Västerås erkända sjukkassa och Asea-personalens understöds-kassa redan i juni 1954, vilket gick ut på att man från den 1 januari 1955 skulle ha vissa, låt mig kalla det praktiska men som det sedan visade sig delvis olagliga anordningar. Under hand lades detta förslag fram inför dåvarande myndighet, som hade att godkänna sådana frågor, nämligen pensionsstyrelsens sjukkassebyrå, och i december 1954 insändes en skriftlig anhållan om godkännande. På grundval av det träffade avtalet och de förhandlingar, som man då förde, organiserades också arbetet upp från den 1 januari 1955. Någon gång på vårsidan samma år gjordes en inspektion av några tjänstemän från riks-försäkringsanstalten, och de hade då inte några anmärkningar att framföra mot det rådande systemet. Under sommaren och hösten 1955 infortrade riks-försäkringsanstalten vidare vissa upp-gifter om samarbetet från såväl allmänna sjukkassan som Asea-personalens understöds-kassa. Vid ett besök, som Aseas chefstjänsteman på detta

Svar på fråga ang. förenkling av den allmänna sjukförsäkringens organisation

område gjorde i november 1955, diskuterades överenskommelsen ytterligare. Den enda anmärkning, som då — efter vad det sagts mig — gjordes, var den angående tystnadsplikten, vilken uppenbart var en riktig anmärkning. I december 1955 hade man tydligen kommit till en viss klarhet. Då besökte generaldirektören Västerås och meddelade, att förfarandet var olagligt och snarast skulle avvecklas samt att ersättningen enligt överenskommelsen var för hög. Man angav då inga nya riktlinjer, efter vilka förhållandena skulle klaras upp. Sedan har detta skett, och jag är, som sagt, tacksam och glad därför.

Man behöver emellertid inte vara någon stor organisatör för att upptäcka, var svårigheterna låg och i vad mån det hela inte rimmade med lagen. Jag tycker nog därför, att det hade varit lämpligt, om det gått litet fortare. Till saken hör ju, att det var mycket nödvändigt för den allmänna sjuk-kassans klientel att denna fick en avlastning. Jag tror, att man inom den allmänna sjukkassan gör allt man rimligen kan för att bemästra förhållandena, men jag har själv stått i sjuk-kasseköer, och jag vill säga herr statsrådet, att det inte är roligt att stå där, när man har varit med om att genomföra sjukförsäkringsreformen, och se hur gamla människor, trötta och förbi, inte kommer någonstans i köerna och höra dem högljutt ifrågasätta huruvida det egentligen är så bra med reformen för dem.

Det är ingenting att göra åt den saken. Man har för trånga och små lokaler, och vi vet, att de inte kan förbättras i ett slag. Då är det ändå mera angeläget, att man redan tidigt går in för att underlätta arbetet med tillfälliga anordningar. Säkerligen skulle Asea ha varit tillmötesgående i detta fall; jag vet, att företaget är mycket villigt att tillhandahålla service åt sina anställda. Man kunde ha tänkt sig

många anordningar, alltså även lagliga, ifrån början. Jag skall emellertid inte närmare gå in på vad som nu skett. Jag är, som sagt, tacksam och tillfredsställd med det svar, som jag fått, och jag ber härmed att få tacka herr statsrådet för detta.

Chefen för socialdepartementet, herr statsrådet ERICSSON:

Herr talman! Herr Rylander ville göra gällande, att denna affär har tagit lång tid att klara upp. Jag har läst igenom akterna, men jag har inte kommit fram till samma slutsats. Här träffade man ett avtal i december 1954 om att man skulle ordna sjukkassefrågorna för Aseas anställda på ett visst sätt. Detta meddelades då riks-försäkringsanstalten, men det skulle sedan insändas en organisationsplan. Denna plan kom ämbetsverket till handa i oktober månad förra året. I slutet av december förra året meddelade riks-försäkringsanstalten, att den inte kunde godkänna denna överenskommelse utan fann det nödvändigt att densamma ändrades, så att den stod i överensstämmelse med gällande sjukkasselag. Sedan dess har det flera gånger tagits kontakt mellan ämbetsverket och vederbörande instanser i Västerås. Redan vid det första av dessa tillfällen gav, efter vad jag har fått mig meddelat, ämbetsverket till känna den meningen, att det inte var fråga om att spoliera de eventuella förmåner, som Aseas anställda hade fått genom denna anordning, utan om att ordna saken på annat sätt. Det kom alltså ett direkt förslag från ämbetsverket, och det är detta förslag, som nu har godkänts av parterna, såsom jag i dag har meddelat.

Att man haft besvärligheter med att ordna saken tidigare i allmänna sjuk-kassans regi är måhända riktigt. Man räknade förut med att komma till en lösning först under 1957, men i da-

Svar på fråga ang. förenkling av den allmänna sjukförsäkringens organisation

garna har man lyckats förhyra en lokal, så att man redan i år, kanske rent av under våren, kan arbeta i en tillfredsställande lokal och därmed får möjlighet att ge bättre service åt medlemmarna.

Det finns all anledning att beklaga de många angrepp som förekommit mot detta ämbetsverk i den svenska pressen. Såvitt jag kan bedöma ärendet är anmärkningarna synnerligen illa grundade och av ett slag, som helst inte skulle framställas utan att vederbörande först tog reda på vad saken verkligen gällde. Jag har därmed inte sagt, att herr Rylander har riktat sådana anmärkningar.

Herr RYLANDER (fp):

Herr talman! Jag skall inte heller i fortsättningen rikta några angrepp mot detta ämbetsverk. Jag är övertygad om att det har haft väldiga svårigheter, och jag tar, som jag inledningsvis sade, absolut avstånd från de angrepp som riktats inte bara mot detta ämbetsverk utan i vissa tidningar även mot andra, ibland på mycket lösa grunder.

För att återkomma till den sak, vi diskuterade vill jag emellertid säga, att jag känner till allt vad statsrådet sade om organisationsplanen och vad därmed sammanhänger. Men riks-försäkringsanstalten hade inte behövt se någon organisationsplan för att se att förfarandet icke helt överensstämde med lagens bestämmelser. Det kunde dessa tjänstemän från riks-försäkringsanstalten ha sett redan på våren 1954, när de var på platsen, och riks-försäkringsanstalten kunde redan då ha försökt komma till rätta med förhållandena.

Jag skall inte nu byta ord vidare om denna sak. Jag är som sagt nöjd och glad att man kommit till en lösning, även för egen räkning, ty jag stod härom dagen i sjukkassans expedition för ett av mina barns räkning, och jag

tvekade verkligen om jag borde stå kvar, sådana köer var det. Mycket folk måste det komma till sjukkassan i en stor stad som Västerås, och det gläder mig därför inte minst att statsrådet sagt att lokalförhållandena kan ordnas. Mätte nu bara den lösning, man kommit till, inte alltför mycket skilja sig från det tidigare tillämpade praktiska förfarandet.

Överläggningen var härmed slutad.

§ 14

Föredrogos var för sig följande Kungl. Maj:ts på bordet vilande propositioner; och remitterades därvid

till bevillningsutskottet propositionerna:

nr 3, med förslag till förordning angående ändrad lydelse av 6 § förordningen den 5 juni 1953 (nr 293) om särskild sjömansskatt; och

nr 4, angående fortsatt tullfrihet i vissa fall för Föreningen Rädde barnen för kläder, beklädnadsmateriel och livs-förnödenheter;

till behandling av lagutskott propositionen nr 6, med förslag till lag om ändring i lagen den 14 juni 1917 (nr 380) om införsel i avlöning, pension eller livränta, m. m.;

till bevillningsutskottet propositionen nr 8, med förslag till förordning angående ändrad lydelse av 3 § 3 mom. förordningen den 3 maj 1929 (nr 62) om särskild skatt å bensin och motorsprit;

till konstitutionsutskottet propositionen nr 11, med förslag till lag med vissa bestämmelser om val till riksdagens andra kammare för perioden 1957—1960;

till behandling av lagutskott propositionerna:

nr 12, med förslag till lag om ändrad lydelse av 9 kap. 24 och 33 §§ vattenlagen,

nr 13, med förslag till lag om ändrad lydelse av 2 § lagen den 4 mars 1955 (nr 86) i anledning av Sveriges anslutning till de internationella fördragen angående godsbefordran å järnväg samt angående befordran å järnväg av resande och resgoods, och

nr 15, med förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 21 mars 1952 (nr 98) med särskilda bestämmelser om tvångsmedel i vissa brottmål;

till statsutskottet propositionen nr 16, angående fortsatt disposition av vissa äldre anslag;

till behandling av lagutskott propositionerna:

nr 17, rörande ratifikation av en konvention mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge om social trygghet, och

nr 18, med anhållan om riksdagens yttrande angående vissa av Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens år 1955 vid dess trettioåttonde sammanträde fattade beslut;

till statsutskottet propositionen nr 19, angående frågor om befrielse från ersättningskyldighet till kronan;

till behandling av lagutskott propositionerna:

nr 20, med förslag till lag angående ändring i bidragsförskottsagen den 11 juni 1943 (nr 382),

nr 21, med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 29 juni 1945 (nr 520) om återställande av viss från ockuperat land härrörande egen- dom, m. m., och

nr 22, med förslag till lag angående ändring i lagen den 3 januari 1947 (nr 1) om allmän sjukförsäkring m. m.;

till statsutskottet propositionerna:

nr 25, angående täckande av vissa medelsbrister, redovisade såsom proprie-balanser i försvarets civiltjänstnings räkenskaper, och

nr 26, angående bestridande av vissa haverikostnader;

till jordbruksutskottet propositionen nr 28, angående befrielse i vissa fall från betalningskyldighet till kronan;

till statsutskottet propositionen nr 29, angående ersättning till Margareta Berglöw m. fl.;

till behandling av lagutskott propositionen nr 30, med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 21 december 1949 (nr 655) med särskilda bestämmelser om utskrivning från sinnessjukhus; samt

till statsutskottet propositionen nr 31, angående fortsatt disposition av visst äldre reservationsanslag.

§ 15

Föredrogos var efter annan följande motioner; och hänvisades därvid

till statsutskottet motionerna:

nr 9, av herr *Gustafsson* i Borås m. fl.,

nr 10, av herr *Nyberg*; samt

nr 11 och 12, av herr *Johansson* i Stockholm;

till bevillningsutskottet motionen nr 13, av herrar *Ericsson* i Näs och *Andersson* i Björkäng;

till bankoutskottet motionen nr 14, av herrar *Johansson* i Stockholm och *Hagberg*;

till bevillningsutskottet motionen nr 15, av herr *Larsson* i Luttra; samt

till behandling av lagutskott motionen nr 16, av herr *Gustafsson* i Borås.

§ 16

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet riksdagens revisorers berättelse över den år 1955 av dem verkställda granskningen angående statsverket.

§ 17

Föredrogs den av herr *Swedberg* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet angående en redogörelse för resultatet av undersökningarna rörande järnvägskatastrofen i Ställdalen.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 18

Föredrogs den av fru *Nilsson* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet angående åtgärder i syfte att förhindra rälsbusskatastrofer.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 19

Föredrogs den av herr *Andersson* i Dunker vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet angående sekretessbestämmelserna rörande handläggningen inom lantbruksnämnderna av stödlåne- och kontantbidragsärenden, m. m.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 20

Föredrogs den av fru *Ewerlöf* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för socialdepartementet angående viss ändring av bestämmelserna om utminuterung av brännvin.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 21

Föredrogs den av herr *Cassel* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet angående redogörelse för planerna för övergång till enhart stålvagnar i snälltåg och snabbare persontåg.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 22

Interpellation ang. byggande av en riksväg mellan Sädvaluspen inom Arjeplogs kommun och Graddis vid norska gränsen

Herr *JANSSON* i Kalix (s) erhöll på begäran ordet och yttrade:

Herr talman! I Norrbotten har vi ett förslag till mellanriksväg med förnämliga anor. Redan birkarlarna använde sig enligt norrmännens mening av denna handelsled. På 1880-talet stakades här en väg, och riksdagen anslog medel till vägens byggande. Den skulle sträcka sig från Arjeplog på svensk sida fram till Saltdalen på den norska sidan. Tyvärr vågade Arjeplogs kommun, som den gången var väghållare, inte bygga vägen med hänsyn till vintervägunderhållet, som skulle komma att åvila kommunen. Som en kuriositet kan dock nämnas, att staten byggde raststugor utefter väglinjen att användas under det kommande vägbygget.

Vägprojektet verkade på den gamla vägstyrelseorganisationen så gigantiskt, och behovet av utbyggnad av kommunens inre vägnät var så stort att vägprojektet mot Norge fick ligga till sig ända fram till 1937, då folket på ömse sidor av Kölen ånyo tog upp detta vägprojekt.

1945 hemställde länsstyrelsen i Norrbotten i skrivelse till dåvarande kommunikationsministern om en riksväg från Sävadsluspen inom Arjeplog fram till Graddis vid norska gränsen. Skrivelsen föranledde ingen åtgärd.

Sedan dess har hållits en rad sammanträden dels mellan företrädare för väginressenter på ömse sidor gränsen, men dels också med företrädare för den svenska regeringen. Önskemål har vid dessa tillfällen uttalats, att den svenske vägministern skulle ta initiativ till en sammankomst mellan honom och ministern för vägärenden i Norge, där företrädare för detta väginresse på ömse sidor gränsen bleve i tillfälle att framlägga sina önskemål och sina bekymmer inför statens representanter,

Interpellation ang. ordnande av järnvägsförbindelser för industrierna i Törefors och Kalix

och att statsrådet med vägledning av vad som kan komma fram vid detta tillfälle och vad som tidigare är känt om denna väg och vad som ytterligare kan bli bekantgjort vid en översyn av läget i dag, föranstaltar om att förslag till byggande av denna väg förelägges riksdagen snarast möjligt.

Jag vill betona att ur norrbottnisk synpunkt finnes här angelägna näringsekonomiska värden att tillvarata. Men dessutom skulle vi genom denna vägs tillkomst få en av landets vackraste turistleder in till Norge och Västerhavet till fromma för såväl utländskt som inhemskt turistliv.

Då jag vet att det hos befolkningen på den svenska sidan liksom hos den norska befolkningen finns ett mycket starkt intresse för denna vägs tillkomst, hemställer jag om andra kammarens tillstånd att till vägministern få framställa följande frågor:

1) Har statsrådet haft samråd med den norske vägministern i denna vägfråga?

2) Om så inte är fallet, ämnar statsrådet inom den närmaste tiden taga sådant samråd?

3) Är statsrådet, därest norrmännen visar intresse för saken, beredd att upprepa sitt initiativ från den s. k. trondheimsvägen?

Denna anhållan bordlades.

§ 23

Interpellation ang. ordnande av järnvägsförbindelser för industrierna i Törefors och Kalix

Herr talmannen lämnade på begäran ordet till

Herr JANSSON i Kalix (s), som anförde:

Herr talman! Jag har vid ett tidigare tillfälle riktat en enkel fråga till

chefen för kommunikationsdepartementet om järnvägsförbindelse mellan riksbananätet och industrierna i Töre och Kalix distrikt.

Av statsrådets svar framgick, att statsrådet hyste ett starkt intresse för en sådan järnvägsförbindelse, men då frågan om anläggandet av en järnväg, som knöt samman trävaruindustrien i Norrbottens kustland norr om Luleå med riksbananätet, ännu icke var helt utredd, och då överväganden i denna fråga — för länet och befolkningen så viktig — måste komma till stånd mellan statens järnvägar och huvudbefraktaren Statens skogsindustrier, åtnöjde sig statsrådet den gången med löfte om att ägna frågan sitt positiva intresse.

Två år har nu snart gått sedan den gången jag ställde den enkla frågan, och befolkningens glada förhoppningar om järnvägsförbindelse och allt vad den är övertygad om att en sådan i framtiden skall föra med sig av ekonomiskt uppsving börjar nu att förbytas i en olustig resignation och en påtaglig pessimism.

Med hänvisning till det sagda ber jag om andra kammarens tillstånd att till chefen för kommunikationsdepartementet få framställa följande frågor:

1. Har statsrådet kännedom om huruvida någon överenskommelse träffats mellan järnvägsstyrelsen och Statens skogsindustrier beträffande fraktmängder och fraktpriser på en sådan järnväg?

2. Om så är fallet, är statsrådet då beredd att till årets riksdag framlägga förslag om byggande av järnväg Morjärv—Karlsborgsverken med anknäring till Törefors och där belägna anläggningar?

Denna anhållan bordlades.

§ 24

Interpellation ang. ändrad ortsguppering i skatte- och lönehänseende för Kronobergs län

Ordet lämnades på begäran till

Herr JANSSON i Benestad (bf), som yttrade:

Herr talman! Då riksdagen 1953 antog nu gällande skatte- och lönegruppering hade detta föregåtts av en dyrortsundersökning. Denna gav vid handen att större enhetliga dyrortsområden var lämpliga. Av den anledningen föreslogs Kronobergs län skola utgöra en enda ortsgrupp med beteckningen två. Mot enhetligheten i detta förslag fanns ingen anledning att rikta kritik. Sedermera blev det dock så, att detta område delades upp genom att Växjö stad uppflyttades i ortsgrupp tre. Härigenom kom hela det betydande jordbruks- och industriområde, som av ålder har sina kommersiella förbindelser med Växjö, att ställas i det läget att förutom resekostnader få betala de högre servis- och varukostnader som följer med en Orts uppflyttning på dyrortsskalan. Till detta kommer att Blekinge, som är angränsande län och med vilket en betydande gränshandel förekommer, blev placerat i ortsgrupp tre. Knappast någonstans i vårt land torde dyrortsgupperingens orättvisor framträda klarare än i denna bygd.

Då det varit möjligt för Kungl. Maj:t att föra upp Växjö stad till högre ortsgrupp kan med samma rätt den övriga delen av länet begära detsamma. Detta så mycket mer som indextalen för hela området var likartade och motiverade gemensam dyrortsplacement.

Med stöd av föredragna motivering anhålles om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för civildepartementet få rikta följande fråga:

Är statsrådet villig att vidtaga åtgärder för Kronobergs läns uppflyttning till tredje ortsgruppen i gällande löne- och skattegruppering?

Denna anhållan bordlades.

§ 25

Interpellation ang. lämpligheten av att representanter för läkarkåren deltaga i konferenser rörande atomenergiens fredliga användning

Fröken HÖJER (fp) erhöll på begäran ordet och anförde:

Herr talman! Den 4 december 1954 inbjöd FN:s generalförsamling till en konferens för undersökning av möjligheterna till utveckling av atomenergiens fredliga användning genom internationell samverkan. Konferensen var förlagd till Genève och pågick under tiden 8—20 augusti 1955.

Vid konferensen var 73 nationer representerade med ett sammanlagt antal av omkring 3 000 delegater och observatörer. Åhörare och pressmän uppgick till ett tusental. Den svenska delegationen bestod av ett tjugotal ledamöter.

Mycket har skrivits i de dagliga tidningarna angående denna internationella konferens av vetenskapsmän, som behandlade frågor, vilka efter allt att döma kommer att bli av avgörande betydelse för folkens standard och allmänna välbefinnande.

Av programmet framgår att allmänna sessioner hölls bl. a. över användning av radioaktiva isotoper inom medicin och biologi samt över atomkraftverk från bland annat biologisk synpunkt. I speciella sektioner diskuterades strålarnas kemiska och biologiska verkan samt medicinska och allmänna hälsoaspekter.

Av efterföljande referat framgår att den brännande frågan om strålningskydd och om de tillåtna strålningsdoserna diskuterades. Vid behandling av skadeverkningsarna enades man om att på den för strålningen utsatta individen direkt iakttagbara skador var relativt lätta att studera. Svårigheterna gällde de genetiska verkningsarna, d. v. s. skadorna på arvsmassan.

De frågor, som å denna synnerligen betydelsefulla konferens behandlades,

Interpellation ang. lämpligheten av att representanter för läkarkåren delta i konferenser rörande atomenergiens fredliga användning

gällde med hänvisning till ovanstående icke endast atomkraftens utnyttjande och den värdefulla hjälp, som härigenom kunde erhållas för att höja folkens standard med bibehållande av de naturvärden, vi för närvarande disponerar i älvar och sjöar, utan en betydelsefull del upptog också de skadeverkningar, som uppstår vid användandet av strålar av denna typ. För att ingående kunna diskutera dessa problem torde läkarexpertis vara erforderlig. Att döma av sammansättningen av delegationerna från andra länder än Sverige var också denna vetenskapsgren väl tillgodosedd; sålunda ingick i delegationen från Danmark och Norge fyra respektive två läkare, och det torde vara svårt att uppbringa något land, som ej haft medicinsk fackkunskap företrädd vid konferensen i Genève, med undantag av Sverige. Vår strävan att höja folkens standard i fråga om sådana värden som t. ex. bekvämt inrättade bostäder med därtill hörande arbetsbesparande maskiner måste givetvis vägas mot vad eventuellt kan förloras i fråga om folkens hälsa. Det problemet är så uppenbart, att en utomstående inte kan förstå, varför inte de svenska experterna på detta område, läkarna, vilka såsom vetenskapsmän har ett högt internationellt anseende, var representerade vid den här berörda konferensen.

Med hänvisning till ovanstående anhåller jag om kammarens tillstånd att till hans excellens utrikesministern få rikta följande interpellation:

Anser inte Eders Excellens lämpligt att vid dylika konferenser även läkare är representerade,

och kan man vid eventuellt kommande liknande konferenser förvänta sig att även läkarkåren blir representerad?

Denna anhållan bordlades.

§ 26

Anmälades att följande Kungl. Maj:ts propositioner tillställts kammaren, nämligen

nr 14, angående anslag till stödlån till jordbrukare, och

nr 32, angående försäljning av vissa kronoegendomar.

Dessa propositioner bordlades.

§ 27

Anmälades följande till herr talmanen under sammanträdet avlämnade motioner:

nr 17, av herr *Andersson* i Ronneby *m. fl.*, om användande av marinens egna varv vid utförande av planerade nybyggen för marinens räkning,

nr 18, av herr *Jansson* i Kalix *m. fl.*, angående utredning om anläggande av ett plåtvalsverk vid Norrbottens järnverk i Luleå,

nr 19, av herr *Stenberg m. fl.*, om ökat anslag till avsättning till fonden för idrottens främjande,

nr 20, av herrar *Severin* i Stockholm och *Sundström*, om ersättning till vissa markägare för skada och intrång genom avsättning såsom fornminne av ett område vid Böckersboda i Lyrestads socken,

nr 21, av herr *Edberg m. fl.*, om anslag till Göteborgs musikkonservatorium *m. m.*,

nr 22, av herr *Ericsson* i Näs, om ökat anslag till byggande av fiskehamnar,

nr 23, av herr *Ericsson* i Näs *m. fl.*, om användande av den Längmanska A-fondens avkastning till främjande av kulturellt samarbete mellan Sverige och Finland,

nr 24, av herr *Thapper m. fl.*, om utredning rörande vidgade befogenheter för direktionerna vid statens sinnessjukhus,

nr 25, av fröken *Löwenhielm m. fl.*, om höjning av statsbidragen till skol-

måltider för barn från främmande kommuner,

nr 26, av herrar *Hamrin* och *Rimmerfors*, angående ökat bidrag till den s. k. länkrörelsen,

nr 27, av herr *Nihlfors*, angående anslag till Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan: Stipendier m. m.,

nr 28, av fru *Eriksson* i Stockholm *m. fl.*, om höjda ortsavdrag för ensamstående, som ha vårdnaden av barn under 16 år,

nr 29, av fru *Renström-Ingenäs m. fl.*, om viss ändring av gällande bestämmelser rörande ersättning av kostnader för vittnen och försvarare vid domstol,

nr 30, av herr *Cassel m. fl.*, angående höjning av maximigränserna för axel- och boggietryck på landets vägar,

nr 31, av herrar *Nihlfors* och *Rimmerfors*, angående utredning rörande åtgärder för att minska antalet bilstölder,

nr 32, av herr *Vigelsbo m. fl.*, om effektiv kontroll av försäljning eller orderupptagning av varor genom kringresande försäljare,

nr 33, av herr *Johanson* i Västervik

m. fl., om borttagande av det s. k. karenslöppet för rabatterade läkemedel,

nr 34, av herr *Christenson* i Malmö *m. fl.*, om en översyn av förordningen angående förlagsinteckning,

nr 35, av herr *Fredriksson m. fl.*, om förlängd semester för arbetstagare med särskilt pressande och hälsofarligt arbete,

nr 36, av herr *Staxäng m. fl.*, om viss ändring av grunderna för statsbidrag till lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård,

nr 37, av herr *Norén* i Nyadal *m. fl.*, om inrättande av ett nytt lantmäteridistrikt i Sundsvallsregionen,

nr 38, av herr *Lundberg*, angående viss utbyggnad av juristutbildningen, m. m.

Dessa motioner bordlades.

§ 28

Justerades protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes här efter kl. 11.36.

In fidem
Gunnar Britth